

Державний вищий навчальний заклад
”Запорізький національний університет”
Міністерства освіти і науки України
Наукова бібліотека

**Голодомори
1921-1922, 1932—1933, 1947 рр.
в Україні**

(Бібліографічний покажчик)

Запоріжжя -2008

Голодомори 1921-1922, 1932—1933, 1947 років в Україні: Бібліографічний покажчик / Упорядник Сергієнко О.М.; Відп. за вип. Герасимова В.О. – Запоріжжя: ЗНУ, 2008. – 63 с.

Бібліографічний покажчик містить літературу про трагічні сторінки українського народу: репресії, штучні Голодомори, геноцид, які відбувалися у ХХ ст.

В покажчику є такі розділи: "Праці викладачів ЗНУ про Голодомори", "Трагедія Голодомору в Запорізькому краї", "Тема Голодомору в художній літературі", "Сталінський геноцид проти українського народу", "Українська діаспора про Голодомори в Україні".

Бібліографічний покажчик стане в пригоді науковцям, учителям, студентам, працівникам бібліотек і всім, хто не байдужий до правди про трагічну історію України та Запорізького краю.

У даному покажчику відображена література, яка знаходиться в фонді Наукової бібліотеки Запорізького національного університету.

**Упорядкування та комп'ютерний набір: Сергієнко О.М. – зав. сектором НБ ЗНУ
Редагування: Сергієнко О.М. - зав. сектором НБ ЗНУ**

Відповідальна за випуск: Герасимова В.О. – директор НБ ЗНУ

Голодомори 1921-1922, 1932—1933, 1947рр. в Україні

Майже кожне століття багатовікової історії України помічене трагічними голодними роками.

Але голод 1932-1933 рр. – жахливий виняток, бо своїми причинами і наслідками виходить за межі людської уяви. То був найбільший Голодомор в історії людства.

І що цей **Голодомор 1932-1933 рр.** був запланований, штучний - про те немає жодного сумніву.

Голод в Україні не історична минувшина – це незагоєна рана всенародної Скорботи і Пам'яті у наших серцях.

Забуття цієї трагедії загрожує її повторенням, отже, є злочином проти власного народу.

Антиселянський терор 1930—1933рр. є наймасштабнішим за будь-які інші втрати населення України.

За різними підрахунками, **Голодомор забрав в Україні від семи до десяти мільйонів людських життів.**

То ж цілком зрозуміло, що **це був справжній геноцид проти українського народу**, що зрештою визнано й на найвищому державному рівні:

28 листопада 2006 року Верховна Рада України підтримала і прийняла внесений Президентом України В. Ющенком "Закон про визнання Голодомору 1932—1933 рр. геноцидом проти українського народу".

В Запорізькій області продовжується системна робота щодо виконання Указів Президента України №250/2007 "Про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932-1933 років в Україні", №1144/2007 "Про оголошення в Україні 2008 року Роком пам'яті жертв Голодомору".

КНИГИ

про Голодомори та репресії в Україні

**"Червоний штик, кривавий шлях,
Стоять могили по полях".**

Б. Лепкий

1. **Великий голод в Україні 1932-1933 років** [Текст] : у IV томах. Т. 1: Свідчення очевидців для Комісії Конгресу США / виконавчий директор Конгресово-президентської Комісії США Джеймс Мейс. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 838 с.
2. **Великий голод в Україні 1932-1933 років** [Текст]: у IV томах. Т. II: Свідчення очевидців для Комісії Конгресу США / виконавчий директор Конгресово-президентської Комісії США Джеймс Мейс. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 814 с.
3. **Великий голод в Україні 1932-1933 років** [Текст] : у IV тома.: Т. III: Свідчення очевидців для Комісії Конгресу США / виконавчий директор Конгресово-президентської Комісії США Джеймс Мейс. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 782 с.
4. **Великий голод в Україні 1932-1933 років** [Текст] : у IV томах. Т. IV: Звіт Конгресово-президентської Комісії США з дослідження Великого голоду 1932-1933 в Україні / виконавчий директор Конгресово-президентської Комісії США Джеймс Мейс. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 782 с.
5. **Всеукраїнське товариство політичних в'язнів і репресованих** : історія створення та діяльність [Текст] / упор. Є.Пронюк.- К.: Український Центр духовної культури, 2007.- 680 с.
6. **Голод в Україні**. Вибрані статті. – Луцьк: ВМА "Терен", 2006. – 164 с.
7. **Голод в Україні : 1932-1933** [Текст] = The famine in Ukraine, 1932-1933: вибрані статті / упор. Н.Дюк. - Луцьк: Терен, 2007. - 164 с. - (Бібліотека прологу і сучасности; Ч.168).
8. **Голод 1933 року в Україні**: Свідчення про винищування Москвою українського селянства / Упоряд.: Ю.С. Семенко.- 2-ге, доп. вид. - Дніпропетровськ-Мюнхен, 1993. - 223 с. - (Українське зарубіжжя).
9. **Голод 1946-1947 років на Полтавщині** (до п'ятидесятиріччя трагедії) : Матеріали і документи. - Полтава, 1996. – 139 с.
10. **Голод 1932-1933 років на Україні**: очима істориків, мовою документів. – К., 1990. – 605 с.
11. **Голодовка: 1932-1933 роки на Переяславщині**: Свідчення / Упоряд. Ю.В.Авраменко, В.М.Гнатюк - Переяслав-Хмельницький-К.-Нью-Йорк: Вид-во М.Коць, 2000. - 445 с.- (Асоціація дослідників Голодоморів в Україні; Національний історико-етнографічний заповідник "Переяслав").
12. **Голодомор в Україні 1932-1933 рр.**: Бібліографічний покажчик / Упоряд. Л.М. Бур`ян, І.Е. Рікун; Відп. ред. С.В.Кульчицький. - Одеса-Львів: Дивосвіт: Вид-во М.Коць, 2001. – 654 с. - (Фундація українознавчих студій Австралії).

- 13. Голодомор в Україні 1932-1933 рр.(До 70-річчя):** Бібліографічний покажчик. Вид. 2-ге, доп. / Укладачі О.Г. Люта, Л.О. Смочко. – Ужгород: КП "Ужгородська міська друкарня", 2006. – 176с.
- 14. Голодомор 1932-1933 років в Україні :** Документи і матеріали / Упорядник Пиріг Р.; НАН України. Ін-т історії України. Ред. кол. В.А. Смолій, Г.В. Боряк, С.В. Кульчицький, В.М. Литвин, В.І. Марочко, Р.Я. Пиріг. – К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2007. – 1128 с .
- 15. Злочин /** Упор. П. Кардаш. – Мельбурн- Австралія-Київ: Вид-во "Фортуна", 2003. – 554 с.
Зі змісту: **Рудницький Б.** Ой, доле наша, доля українська... (Замість вступу). - С. 3-5; **Лук'яненко Л.** Звинувачувальний висновок. - С. 6-12; **Граденіго.** Голод і українське питання. - С. 16-17; Геноцид Кубанських українців. - С. 18-19; Звинувачення в геноциді. — С. 19-22; **Шерестюк Ю.** Свідчення про нищення московсько-большевицьким окупантом селян України. - С. 70-74; **Шинкола П.** З одного села над Дніпром. - С. 75-80; **Вологодський П., Куліш М., Дуда К.** Из розповідей свідків... - С. 81-83; **Селітр Ф.С.** На Кубані. - С. 84; **Коновал О.** Ми звинувачуємо Москву. - С.105-107; **Наконечний О.** Про геноцид українців знаю з власного життя. - С. 108; **Галкін О.** І ниви багаті, і смерть у хаті. - С. 109-112; **Попільнюх М.** Біль душі.-С. 112-113; Ухвала Міжнар. симпоз. "Голодомор-33" (Київ, 5-7 верес. 1990 р.). - С. 113.; **Товкач В.** Незагоєна рана нації. Відкритий лист до Генерального прокурора України **М Потебенька.** - С. 114-116; **Нестор В.** Історія одного села на Київщині. - С. 117-118; **Якименко Т.** Лисянський р-н на Київщині. - С. 118-120; **Богуславський Н.** Миронівський р-н на Київщині. - С. 121; **Кушнір О.** Свідчення про недавнє минуле. - С. 122; **Литовський І.** Новомосковський р-н на Дніпропетровщині. - С. 125; **Межовий С.** Історія одного хутора. - С. 126-127; **Писарева Ю.** Молочанський р-н Запорізької обл. - С. 128; **Пісний П.** Голод на Житомирщині. - С. 129-130; **Суслик Р.** Зіньківський р-н на Полтавщині. - С. 131-133; **Васюта В.** Опішнянський р-н на Полтавщині. - С. 135; **Мельниченко І.** Чутівський р-н на Полтавщині. - С. 136-137; **Прокопенко В.** Деркачівський р-н на Харківщині. - С. 137; **Дейнека П.** Красилівський р-н Кам'янець-Подільської обл. - С. 138; **Руль П.** Коломацький р-н на Харківщині. - С. 138; **Чередниченко С,** Бобровицький р-н на Чернігівщині. - С.139; **Шумімо Г.** Знам'янський р-н на Херсонщині - С.139-140; **Миколенко А.** Охтинський р-н на Сумщині. - С. 140; **Діброва К.** Недригайлівський р-н на Сумщині. - С.141; **Іваненко І.** Глинський р-н на Сумщині.-С. 141; **Перепелиця І.** Лебединський р-н на Сумщині. - С. 142; **Нечипайло П.** Талалаївський р-н на Сумщині. - С. 142; **Юшко С.** Біляївський р-н на Одещині. - С.143; **Кочур М.** Макіївський р-н Сталінської обл. - С. 143; **Безручко П.** Меджибіжський р-н на Вінничині. - С. 144; **Мартинюк С.** Старобільський р-н Ворошиловоградської обл. - С. 144; **Обруч П.** Трикратський р-н на Миколаївщині. - С. 144; **Лоза П.** Про голод у Криму. - С. 145; **Фесенко Д.** Пластунівський р-н (Кубань). - С. 144; **Б.К.** Як хлібороби родючої України жебрачили хліб. - С. 146-147; **Лимар С.М.** Голод в Запоріжжі. - С. 147; **Візір М.** Голод на Донбасі. - С. 148-149; **Козка М.** Голодні на площах Харкова. - С. 149-150; **Горобець К.** Людоїдство з вини комуністів. - С. 150-151; **Сухар І.** Гіганти індустрії та "Парки культури" — на людських кістках. - С. 152-154; **Біленький Р.** Потягом по Україні. - С. 155-156; **Барабаш Є.** Рейд Молотова по Україні. - С. 156-158; **Зеленський О.** Голод як знаряддя політики. - С. 158-160; **Чабан М.** Свідчення селян Дніпропетровщини, записані журналістами **Лойко С.; О.Мелешенко; Є.Чабан; Г.Омельченко.** - С. 161 164; **Орищенко Н.Д.** Голод на Київщині. - С. 165; **Добріденко М.** Хрущі над вишнями (Оповідання). Жертвам голодомору у 1932-1933 рр. присвячую. - С. 171-172; Пастирський лист. Український Католицький Єпископат Галицької провінції в справі подій на Великій Україні. - **Митрополит А.Шептицький, єп. Г.Хомишин; єп. Й.Коциловський, єп. П.Булка, єп. Г.Лакота, єп. І.Бучко, єп. Лятишевський** гідно заступалися за своїх братів і сестер в Україні. - С. 173-174; Українці у вільному світі.

- Єкзекутивний Комітет Об'єднання Українських Організацій в Америці. - С. 174-175;
Стрийська Н. Свідок солодової облоги України. - С. 176-177; **Семенко Ю.** Голод 1933 року в Україні. - С. 183-184; **Бринза І.** Я помирав біля хліба. - С. 237-240.
16. **Кладбище жертв тоталітаризма** Харьков-Пятихатки [Текст] / [руковод. проекта Анджей Завистовский]. – Харьков:[б.и.], 2007. – 32 с.
  17. **Колективізація** сільського господарства і голод на Полтавщині 1929-1933: Збірник документів і матеріалів. - Полтава, 1997. - 264 с.
  18. **Народна трагедія.** Документи і матеріали про голод 1932-1933 років на Дніпропетровщині. – Дніпропетровськ, 1993.
  19. **Неоголошена війна** : спогади свідків, архівні документи та роздуми сучасника про Голодомор 1932-1933 років / Авт.-упоряд. В. Тимофеев. - Тернопіль: Збруч, 1993. - 134 с.
  20. **Портрет темряви** : Свідчення, документи і матеріали у двох книгах. Книга перша /Авт.-упоряд. П.Ящук. – К.-Нью-Йорк:Дивосвіт, Вид-во М.Коць, 1999. – 705 с. – (Асоціація дослідників Голодоморів в Україні).
  21. **Портрет темряви** : Свідчення, документи і матеріали у двох книгах. Книга друга /Авт.-упоряд. П.Ящук. – К.-Нью-Йорк: Дивосвіт, Вид-во М.Коць, 1999. – 611 с. – (Асоціація дослідників Голодоморів в Україні).
  22. **Розсекречена пам'ять** : Голодомор 1932-1933 років в Україні в документах ГПУ-НКВД / Упоряд.: Борисенко В., Даниленко В., Кокін С., Стасюк О., Шаповал Ю.; Відповід. ред. В. Даниленко. – К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 604 с.
  23. **Розсекречена пам'ять** : Голодомор 1932-1933 років в Україні в документах ГПУ-НКВД [Текст] / Відп. ред. В.Даниленко. - К.: ВД "Стилос", 2007. - 632 с.
  24. **Смертю смерть подолали** : Голодомор в Україні 1932-1933 / Авт. кол. Панченко П.П., Вівчарик М.М., Голуб А.І. та ін. - К.: Україна, 2003. – 352 с.
  25. **Спокута** : Альманах. №1 / Гол. ред. П.П. Ребро. - Запоріжжя: Науково-ред. підрозділ з підгот. та випуску серії книг "Реабілітовані історією", 1999. – 166 с.- (Додаток до серії книг "Повернені імена").
  26. **Спокута** : Часопис обласної редакційної колегії з підготовки та випуску серії книг "Реабілітовані історією". №5 / Гол. ред. П.П. Ребро. - Запоріжжя: Науково-ред. підрозділ з підгот. та випуску серії книг "Реабілітовані історією", 2002. – 234 с. - (Додаток до серії книг "Реабілітовані історією"). - (Голов. спонсор - обл. держ. адмін. (голова - Є.Г. Карташов).
  27. **Спокута** : Альманах. № 6-7/ Гол. ред. П.П. Ребро. - Запоріжжя: Науково-ред. підрозділ з підгот. та випуску серії книг "Реабілітовані історією", 2007. – 422 с. - (Додаток до серії книг "Реабілітовані історією").
  28. **Спокута** : Альманах. № 8-9 : Голодомори на Запоріжжі (1921-1922, 1932-1933, 1946-1947 рр.) : статті, документи, спогади / Гол. ред. П.П. Ребро. - Запоріжжя: Науково-ред. підрозділ з підгот. та випуску серії книг "Реабілітовані історією", 2008. – 519 с. - (Додаток до серії книг "Реабілітовані історією").
  29. **33-й : Голод.** Народна книга-меморіал. – К., 1991. – 583 с.

30. **Україна в ХХ столітті** : збірник документів і матеріалів / Упор.: А.Г.Слюсаренко, В.І.Гусєв, В.Ю.Король та ін. – К.: Вища школа, 2000. – 351 с.
31. **Українська голгофа. 1921-1923, 1932-1933, 1946-1947** [Текст] : (спогади очевидців, архівні документи та роздуми сучасника про три радянські Голодомори) / авт.-упоряд. М.Сременко.– Чернігівка: [Видавничо-поліграфічне підприємство "Трибуна"], 2008.– 156 с.
32. **Бахтін, Анатолій Михайлович.** Колективізація сільського господарства і голод на території півдня України (1929-1933 роки) : автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01. - Черкаси, 2006. - 20 с.
33. **Верстюк В., Тилішак В., Юхновський І.** Голодомор 1932-1933 - геноцид українського народу. – К.: Вид. ім. Олени Теліги, 2008. – 25 с.
34. **Горбуров К.Є.** Голод 1946-1947 років на території Півдня УРСР : монографія. - Миколаїв: Вид-во ПП Шамрай П.М., 2006. - 280 с.
35. **Горбуров, Кирил Євгенович.** Голод 1946-1947 років на території півдня УРСР : автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01. - Запоріжжя, 2007. - 20 с.
36. **Горбуров, Кирил Євгенович.** Голод 1946-1947 років на території півдня УРСР : дис. ... канд. істор. наук: 07.00.01. - Миколаїв, 2007. - 186 с.
37. **Даниленко В.М., Касьянов Г.В., Кульчицький С.В.** Сталінізм на Україні : 20-31-ші роки. – К., 1991. – 341 с.
38. **Долинянська Т.В.** Голод в СРСР 1946-1947 років : ретроспективний соціально-політичний аналіз: автореф. дис. ... канд. істор. наук: 07.00.02. - Чернівці, 2006. - 20 с.
39. **Іванців, Володимир.** Голокіст : Документальні свідчення очевидців про Голодомори на Білоцерківському Пороссі в 1921-22, 1932-33 та 1947 роках. - К.: Український письменник, 1992. - 48 с.
40. **Калініченко Вячеслав Володимирович.** Повоєнний голод в Україні (друга половина 40-х років ХХ ст.): Спец. 07.00.01. Автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. істор. наук. - Харків, 2001. - 19 с.
41. **Кириченко Миколайович В.** Українське село і тоталітарна держава в умовах Голодомору 1946-1947 років: дис. ...кандидата історичних наук / Кириченко М.В. - Запоріжжя: ЗДУ, 1996. - 215 с.
42. **Коломоєць, Іван.** Голодомор : спогади однієї родини. - К., 2000. - 68 с.
43. **Конквест, Роберт.** Жнива скорботи: Радянська колективізація і Голодомор. - К.: Либідь, 1993. - 384 с.
44. **Конквест, Роберт** Жнива скорботи [Текст] = Conquest Robert: The Harvest of Sorrow: Soviet collectivization and the terror-famine: Радянська колективізація і голодомор / Пер. з англ. Волошинович Н. та ін.- Луцьк: Волинська мистецька агенція "Терен", 2007. - 456 с.
45. **Кульчицький Станіслав Владиславович,** Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид [Текст] : труднощі усвідомлення. – К.:Наш час, 2007. – 424 с .– (Невідома Україна).

46. **Кульчицький С.В.** 1933 : Трагедія голоду. - К., 1989. – 48 с.
47. **Малярчук Олег.** Тоталітаризм проти західноукраїнського села [Текст] : монографія / [Олег Михайлович Малярчук]. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2008. – 228 с
48. **Маркова, Світлана Василівна.** Голодомор 1932-1933 рр.на Поділлі : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. істор. наук. - Чернівці, 2002. – 20 с.
49. **Марочко Василь.** Голодомор 1932-1933 рр. – К., 2007. – 64 с.
50. **Марочко Василь, Мовчан Ольга.** Голодомор 1932-1933 років в Україні : хроніка. - К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 294с.
51. **Моцний Аркадій Петрович.** Страшна правда Голодомору (спогади про Голодомор 1932-1933 років) : художньо-автобіографічна повість. - Львів: Дивосвіт, Вид-во М.Коць, 2000. – 175 с.
52. **Сергійчук, Володимир Іванович.** Як нас морили голодом. - 2-ге вид., доп. - К.: Укр. Видавн Спілка, 2003. – 252 с.
53. **Старів Семен.** Страта голодом / За ред. Ростислава Доценка. - К.: Просвіта, 2002. – 272 с.
54. **Яценко, Андрій Миколайович** Голодомор в Україні 1932-1933 років як проблема світової журналістики : автореф. дис. ... канд. філолог. наук: 10.01.08. - Львів, 2005. – 18 с.

Сталінський геноцид в Україні

1. **Литва** визнала Голодомор в Україні геноцидом // *Голос України*. - 2005. - 26 листопада (№225).- С. 6.
2. **Маємо визнати – це був геноцид.** Зі звернення Президента України **Л. Кучми** до українського народу у зв'язку з Днем пам'яті жертв Голодомору та політичних репресій // *Голос України*. – 2002. - №221(26листоп.). – С. 2.
3. **Правда** про наймасовіший геноцид має звучати голосно // *Урядовий кур'єр*. - 2008.- 12 червня (№107).- С. 1, 2.
4. **Про введення** в обіг пам'ятних монет "Голодомор - геноцид українського народу" // *Вісник Національного банку України*. - К., 2008. - № 1.- С. 19.
5. **Україна пам'ятає**, світ визнає : [Визнання Голодомору 1932-33 років геноцидом в світі] // *Слово просвіти*. - 2008. - 20-25 листоп.(№47).– С. 9.
6. **Факти** геноциду проти українців має визнати ООН : до 70- річчя Голодомору // *Персонал*.- 2002.- №11.- С.8-10.
7. **Холокост.** Шоа. Геноцид // *Академія*. - 2004. - № 5. - С.130-135.
8. **Аксанюк Михайло.** З янголом на серці : Меморіал пам'яті жертв геноциду на Одещині // *Україна молода*. – 2007. – 27 листоп.(№219). – С. 3.

9. **АндрущенкоБ.** Факт геноциду проти українців визнає ООН // Освіта України. – 2002. – №94(26 листоп.). – С. 9.
10. **Бабакова Т.** Ходьба по мукам : Чтобы доказать, что Голодомор был геноцидом против украинцев, СБУ начала обнародовать списки виновников трагедии / Тамара Бабакова // Корреспондент. - К., 2008. - № 30. - С. 22-23.
11. **Бикова Тетяна.** Терор радянської влади в Криму (1917-1921 рр.): Урок історії // Персонал плюс. – 2007. - 19 грудня. – С. 6.
12. **Борисенко Валентина.** Свіча пам'яті : Усна історія про геноцид українців в 1932-1933 роках : [Текст]. - К.: ВД "Стилос", 2007.- 288 с.
13. **Борисенко В.** Усні свідчення про геноцид : [Голодомори в Україні 1921-1923, 1932-1933, 1946-1947 рр.] // Пам'ять століть. - 2003. - №3. - С.62-73.
14. **Веселова О.М.** Увічнення пам'яті жертв голоду-геноциду 1932-1933 рр. в Україні // Український історичний журнал. - 2004. - №2. - С.50-67.
15. **Верстюк В., Тилішак В., Юхновський І.** Голодомор 1932-1933 - геноцид українського народу. – К.: Вид. ім. Олени Теліги, 2008. – 25 с.
16. **Гайдамака І.** Голодомор - трагедія - геноцид: 70 років організованого Голодомору // Економіст.- 2003. - №11. - С. 17.
17. **Галуцько В.В.** Державна функція охорони соціалістичної власності як чинник геноциду українського народу (1932-1933) // Держава і право. - К., 2008. - № 39. - С. 147-152
18. **Гарькавий П.** Геноцид : про це забути неможливо і грішно! // День.- 2007. - 24 листопада (№205).- С. 8.
19. **Герасимчук В.** Недорозказали...: 69% українців вважають Голодомор 1932-1933 років геноцидом // День. - 2006. - 11 листопада (№196). - С. 1.
20. **Гон М.** Геноцид : сутність явища // Історія в школах України. - К., 2008. - № 5. - С. 54-56.
21. **Дорошко М.** Визнання Голодомору 1932-1933 років в Україні геноцидом: міжнародний аспект // Персонал. - К., 2008. - № 1. - С. 102-104.
22. **Дроздовський Д.** Гарет Джонс повертається в Україну : інтерв'ю з Маргарет Сіріол Коллі, племінницею журналіста, який вперше у британській пресі назвав голод в Україні спланованим терором і геноцидом // День. - 2008. - 31 травня (№95). - С. 1, 4.
23. **Заєць І.** Треба законом класифікувати голод як геноцид // Віче. - 2003. - №3. - С. 37.
24. **Захаров Є.** Можливості для правової кваліфікації Голодомору 1932-1933 років як геноциду / // Український простір - 2008.-15 листоп.(№6).– С. 2.
25. **Іванов П.С.** Більшовицько-марксистський геноцид української нації // Персонал. - К., 2007. - № 6.- С. 53-63.- Бібліогр.: 9 назв.

26. **Іванов П.С.** Більшовицько-марксистський геноцид української нації // Персонал. - К., 2007. - № 7.- С. 46-56.- Бібліогр.: 12 назв.
27. **Калакура Я.** Новітня історіографія Голодомору 1932-1933 років як геноциду українського народу : надбання і прорахунки // Персонал. - К., 2008. - № 1.- С. 105-113. - Бібліогр.: 22 назв.
28. **Клювак В.** Вісім доказів геноциду з архівних полиць : До 75-ї річниці Голодомору // Урядовий кур'єр - 2008. - 8 листопада (№ 210). – С. 10.
29. **Коханець Людмила.** "Ймення зла – геноцид" // Голос України. – 2007. – 27 листоп.(№ 218). – С. 1, 6.
30. **Крамаренко О.** Геноцид-33 : прямі та непрямі докази // Шлях перемоги. - 2006. - 22 листопада (№ 47). - С. 9.
31. **Крамаренко О.** Геноцид – 33 : прямі та непрямі докази // Шлях перемоги. - 2006. - 29 листопада (№ 48). - С. 9.
32. **Крамаренко О.** Ми знаємо правду про геноцид : (відповідь українського журналіста російським історикам) // Слово просвіти - 2008. - 28 вер. - 1 жов.(№ 39).– С. 4.
33. **Крамаренко О.** Чому світ не визнає Голодомор геноцидом? // День. - 2006. - 18 жовтня (№178). - С. 4.
34. **Кремень Т.** Исторический перелом : вопрос о признании Голодомора геноцидом вбил клин между лидерами антикризисной коалиции // Корреспондент. - К., 2006. - № 47. - С. 18-22.
35. **Куліш Андрій.** Геноцид : Голодомор 1932-1933. Причини, жертви, злочинці. - Харків: Просвіта, 2001. - 97с. - Асоціація дослідників голодоморів в Україні.
36. **Кульчицький С.** Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид : труднощі усвідомлення. – К.: "Наш час", 2007. – 424.
37. **Кульчицький С.** Голодомор – геноцид : парламентські дискусії // День. - 2006. - 28 листопада (№207) .- С. 4.
38. **Кульчицький С.** Голод 1932 - 1933 рр. в Україні як геноцид // Бахмутський шлях. - 2006. - № 1-2.– С. 110-136.
39. **Кульчицький С.** Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид : прогалини у доказовій базі // День. - 2007. - 13 лютого (№ 25).- С. 4.
40. **Кульчицький С.** Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид : прогалини у доказовій базі// День.- 2007.- 17 лютого (№ 29). - С. 4.
41. **Кульчицький С.** Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид : прогалини у доказовій базі // День.- 2007.- 3 лютого (№ 19). - С. 4.
42. **Кульчицький С.** Сталінський геноцид в Україні : (Стаття перша : "Геноцид як політико-правова категорія") // Історія в школах України. - К., 2006. - № 1. - С. 50-55.

43. **Кульчицький С.** Сталінський геноцид в Україні : (Стаття друга : "Як осмислювали Голодомор") // Історія в школах України. - К., 2006. - № 3. - С. 50-56.
44. **Кульчицький С.** Сталінський геноцид в Україні : (Стаття третя : "Ідеологічний вимір геноциду") // Історія в школах України. - К., 2006. - № 5.- С. 51-56.
45. **Кульчицький С.** Сталінський геноцид в Україні. Стаття четверта : "Соціально-економічний вимір геноциду" // Історія в школах України. - К., 2006. - № 8.- С. 51-56.
46. **Кульчицький С.** Сталінський геноцид в Україні : Стаття п'ята : "Національний вимір геноциду" // Історія в школах України. - К., 2006. - № 10. - С. 49-53.
47. **Кульчицький С.** Чи був Голодомор 1933 року геноцидом // День. - 2006. - 27 вересня (№163). - С. 4.
48. **Кульчицький С.** Чи був Голодомор 1933 року геноцидом? // День. - 2006. - 4 жовтня (№168). - С. 4.
49. **Кульчицький С.** Чому Сталін нас нищив? : Ідеологічний вимір геноциду (продовження) // День. - 2005. - 17 листопада (№212). - С. 4.
50. **Лемкін Р.** Совецький геноцид в Україні : [Голодомор] // Сучасність. - 2008. - № 11.– С.40-45.
51. **Лук'яненко Л.** Необхідно , щоб ООН визнала факт геноциду // Віче. - 2003. - № 3. - С. 27.
52. **Лук'янчиков М.А.** Голодомор 1932-1933 років - геноцид української нації // Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір. - Запоріжжя, 2008. - С. 135-140.- Бібліогр.: с. 140.
53. **Маєвська А.А.** Злочин геноциду і відповідальність за нього: міжнародно-правові норми і національне законодавство // Проблеми законності. - Харків, 2000. - Вип. 44. – С. 225-229.
54. **Мейс Дж.** Ваші мертві вибрали мене... Спадщина Голодомору: Україна як постгеноцидне суспільство // Рідна школа. - Нью Йорк,2007. - Ч. 3 (№ 148), листопад.– С. 1-4.
55. **Мейс, Дж.** У злочині геноциду винні були Сталін і його оточення // Віче. - 2003. - №3. - С. 28.
56. **Моргун Федір.** Сталінсько-гітлерівський геноцид українського народу : Факти і наслідки. – Полтава: Дивосвіт, 2008. – 288 с.
57. **Неживий А.** Голодомори в Украине : геноцид и сопротивление : по материалам 111 Междунар. науч. конф. МАУП, 10.12.2004 // Персонал. - 2005. - № 1. - С. 6-9.
58. **Неживий О.** Гортаючи поживклі сторінки... : Геноцид українців Луганщини 1932-33 років як державна більшовистська політика // Слово просвіти. - 2008. - 20-25 листоп.(№47).– С. 4.

59. **Опрятний С.М.** Геноцид як один із пріоритетів концептуальних основ державного управління // Держава та регіони. Серія: Державне управління. - Запоріжжя, 2007. - № 1. - С. 116-124.
60. **Решетилова О.** Важливий крок до духовного об'єднання українців : українська православна церква МП назвала Голодомор геноцидом // День - 2008.-15 листоп.(№ 208).- С. 1, 4.
61. **Сенченко М.** Духовний і продовольчий геноцид українського народу // Дніпро. - К., 2006. - № 7-8.- С. 102-105.
62. **Сербин Р.** Анти-геноцидна конвенція ООН і український голодомор // Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету. - Запоріжжя, 2006. - Вип. XX. - С. 231-243.
63. **Сербин Р.** Геноцид в Україні очима світової громадськості // Пам'ять століть. - 2003. - № 3. - С. 136-145.
64. **Сербин Р.** Український голод 1932-33 років у світлі конвенції ООН про геноцид // Сучасність.- 2006. - № 11-12. - С. 61-66.
65. **Сірук М.** Вільям Тейлор : Для визнання Голодомору геноцидом необхідно здійснити юридичний аналіз // День. - 2007. - 13 листопада (№ 196). - С. 2.
66. **Сергійчук В.** Голодомор - геноцид українського народу в 1932-1933 роках // Культура і життя. - 2008. - 19 листоп.(№ 47).- С. 2-3.
67. **Сірук М.** Олександр Сліпченко : визнання Голодомору актом геноциду - моральний обов'язок перед пам'яттю його жертв // День. - 2006. - 22 листопада (№ 203). - С. 3.
68. **Слісаренко І.** Бернард Шоу смакував українським Голодомором : росіяни готові постояти за сталінізм. США теж не дуже-то випадає визнати геноцид проти України // Політика і культура.- 2003. - № 39. - С. 12-13
69. **Стасюк Олеся.** Руйнація традиційної культури українців у роки геноциду // Розсекречена пам'ять: Голодомор 1932-1933 років в Україні в документах ГПУ-НКВД / Упоряд.: С. Богунов, В. Василенко, С. Кокін, О. Стасюк, Ю. Шаповал. – К., 2007. – С. 104-122.
70. **Сюндюков І.** Немає майбутнього без пам'яті: (У Києво-Могилянській академії відбувся круглий стіл "Голодомор 1932-1933 років в Україні як злочин геноциду") // День. - 2008. - 7 лютого (№ 22).- С. 4.
71. **Сюндюков І.** Про геноцид : ... Були дипломати, які повідомляли правду // День. - 2008. - 20 лютого (№ 31). - С. 4.
72. **Федоренко Є.** Геноцид проти українського народу : [до 70-річчя Голодомору] // Освіта. - 2003. - 3-10 вер. (№ 40-41). - С. 15
73. **Федоренко Є.** Геноцид проти українського народу : (у 75-тя Голодомору в Україні) // Рідна школа.- Нью-Йорк, 2007. - №2 (147), травень. - С. 1-5.
74. **Федоренко Є.** У 70-тя геноциду проти українського народу // Рідна школа. – Нью-Йорк, 2003. - Рік XXXIX Ч.1. - С. 1-3.

75. **Феоктистова О.** Сенатор с миссией : Рейнелл Андрейчук добилась принятия парламентом Канады резолюции о признании Голодомора 1932-1933 годов геноцидом украинского народа // Корреспондент.- К., 2005.- № 40(179). - С. 60-61.
76. **Футей Б.А.** Відповідальність за геноцид : [Голодомор] // Сучасність. - 2008. - № 11.– С. 58-66.
77. **Чаленко Феодосій.** "Мені тринадцятий минало"... Геноцид // Персонал. – 2007. 21 лист. (№ 45). – С. 5.
78. **Червак Б.** Голодомор - геноцид. Що далі? // Українське слово. - 2006. - 6-12 грудня (№ 49). - С. 1, 2.
79. **Чечель Л.** Розсекречена пам'ять : Президент України Віктор Ющенко вкотре закликає світову спільноту визнати Голодомор 1932-1933 років в Україні актом геноциду українського народу // Українське слово. - 2006. – 25 лист. -5 груд (№ 48). - С. 3, 4.
80. **Шокало О.** Таємні архіви про геноцид українців // Слово просвіти. - 2006. - 14-20 грудня (№ 50).- С. 6-7.
81. **Щербатюк В.** Голодомор 1932-1933 років - геноцид над українським народом // Визвольний шлях.- 2003. - № 12. - С. 4-13.
82. **Юдківська А.** Чи є кримінальна відповідальність за заперечення геноциду порушенням свободи слова? Деякі аспекти світового досвіду // Права людини. - Харків, 2007. - № 33 (469). - С. 4-5.
83. **Юсенко О.** Знаковий момент : конгрес США визнав Голодомор 1932-1933 років геноцидом українців // Українське слово – 2008. - 1 - 7 жовтня (№ 40). – С. 2.
84. **Ющук І.** Кульмінація ненависті : Голодомор 1932-1933 років - геноцид українців // Слово просвіти. - 2008. - 20-25 листоп. (№ 47).– С. 2.
85. **Яхно О.** ...І все-таки це сталося! : Верховна Рада визнала Голодомор геноцидом // День. - 2006. - 29 листопада (№ 208). - С. 1.
86. **Яценко А.** Причини та наслідки Голодомору в Україні як акту геноциду (за матеріалами міжнародної комісії з розслідування голоду в Україні) // Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика. - Львів, 2006. - № 28. - С. 213-215.

Українська діаспора про Голодомори та репресії в Україні

1. **The Black deeds of the Kremlin: A white book. Vol.2. The Great Famine in Ukraine in 1932- 1933.-** Detroit, 1955.- 710s.- (на англ.яз).
2. **Голод 1933 року в Україні: Свідчення про винищення Москвою українського селянства /** Упоряд.: Ю.С. Семенко.- 2-ге, доп. вид. - Дніпропетровськ-Мюнхен, 1993. - 223 с. - Українське зарубіжжя).

3. **Злочин Москви у Вінниці.:** The Crime of Moscow in Vinnytza.- Publication of the Ukrainian American Youth Association, INC.- Нью-Йорк, 1951.- 56с.
4. **Чтобы помнили :** Украинская диаспора организовала траурное шествие в Нью-Йорке в память о жертвах Голодомора в Украине 1932-1933 годов // Корреспондент.- К., 2007.- № 45.- С. 7.
5. **Антонович Катерина.** З моїх wspomинів. Частина 3. – Вінніпер. Канада, 1967. – 127 с.
6. **Безансон Ален.** Пам'ятати і досліджувати [Текст промови, виголош. 4 червня 1983 року в Парижі] /Ален Безансон, професор Сорбони, знавець східноєвроп. проблем сучасності // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк. – Луцьк, 2006. – С. 158-162 .
7. **Василь І. Гришко.** Москва сльозам не вірть : трагедія України 1933 року з перспективи 30-річчя (1933-1963). – Нью-Йорк, 1963. – 67 с.
8. **Василь І. Гришко.** Український "ГОЛОКОСТ". 1933. - Нью-Йорк-Торонто: Видання Добрус-Сужево, 1978. – 128с.
9. **Височенко А.** СССР без маски. – Бс-Айре, 1951. – 200 с.
10. **Вербицький М.** Найбільший злочин Кремля. Зап'янований штучний голод в Україні 1932-1933 років (Фактичний матеріал зібрано серед членів ДОБРУС-у Британії – живих свідків голоду.) – Лондон, 1952. – 112 с.
11. **Голод 1933 року в Україні:** Свідчення про винищення Москвою українського селянства. – Дніпропетровськ. - Мюнхен, 1993. – 232 с.
12. **Галій Микола.** Організований голод в Україні 1932-1933. – Чікаго–Нью-Йорк, 1968. – 39 с.
13. **Дроздовський Д.** Гарет Джонс повертається в Україну : інтерв'ю з Маргарет Сіріол Коллі, племінницею журналіста, який вперше у британській пресі назвав голод в Україні спланованим терором і геноцидом / Дмитро Дроздовськи // День.- 2008.- 31 травня (№95).- С. 1, 4.
14. **Мейс Дж.** Ваші мертві вибрали мене... Спадщина Голодомору : Україна як постгеноцидне суспільство // Рідна школа.-Нью Йорк,2007.-Ч. 3 (148), листопад.– С. 1-4.
15. **Млиновецький Р.** Голод на Україні. Т.1. Таємнича рука.- Торонто, 1982.- 308 с.
16. **Неоголошена війна :** (спогади свідків, архівні документи та роздуми сучасників про Голодомор 1932-1933 років) / Тимофеев В. – Тернопіль, 1993. – 133 с.
17. **Ромен А.** Полювання за людиною : (спогади). – Нью-Йорк, 1953. – 26 с.
18. **Саварин, Петро** Едмонтовці пам'ятають : (Історія першого в світі "Пам'ятника жертвам голодомору") // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори. - Запоріжжя, 2005. - Вип. 3. - С. 3-17.
19. **Саварин, Петро.** Промова з нагоди 50-ї річниці Голодомору в Україні, виголошене на арені "Мейпл Ліф Гандз" у Торонт/ П.Саварин, С.К.В.У. Президент // Вісник

Запорізького осередку вивчення української діаспори. - Запоріжжя, 2007. - Вип. 5. - С. 206-211.

20. **Сербин, Роман.** Голод 1921-1923 і українська преса в Канаді / Матеріали упорядкував і зредагував Роман Сербин. - Торонто: Українсько-Канадський-Дослідчо-Документаційний Центр, 1995. – 700 с. - (Документи історії української діаспори).
21. **Сербин Р.** Голод 1921-1923 рр. та його зображення в українській пресі Канади // Голод 1921-1923 і українська преса в Канаді. - Торонто, 1995.- С.15-35. - (Документи історії української діаспори).
22. **Сербин Р.** Голод у фотографіях // Голод 1921-1923 і українська преса в Канаді. - Торонто, 1995. - С. 675-686. - (Документи історії української діаспори).
23. **Сербин Р.** Карти посухи, голоду й епідемій в Україні 1921 - 1923 рр. // Голод 1921-1923 і українська преса в Канаді. - Торонто, 1995. - С.687-695. - (Документи історії української діаспори)
24. **Сербин Р.** Початок голоду в Україні і допомога голодуючим в Росії (літо 1921-1922 р.) // Голод 1921-1923 і українська преса в Канаді. - Торонто, 1995.- С.57-161. - (Документи історії української діаспори).
25. **Сербин Р.** Поштові марки про голод // Голод 1921-1923 і українська преса в Канаді. - Торонто, 1995. - С. 686-687. - (Документи історії української діаспори)
26. **Сербин Р.** Продовження голоду і початок допомоги голодуючим в Україні (зима-весна 1922 р.) // Голод 1921-1923 і українська преса в Канаді. - Торонто, 1995. - С. 161-437.- (Документи історії української діаспори).
27. **Славутич Я.** Свідчення перед міжнародною комісією розслідування голоду в Україні (Нью-Йорк, жовтень-листопад 1988 року) // Визвольний шлях. - 2003. - №10. - С. 3-8
28. **Соловей Дмитро.** Голгота України. Ч.1 : московсько-більшевицький окупаційний терор в УРСР між першою і другою світовою війною. – Вінніпер. 1953. - 288с.
29. **Терський Йон.** Що таке сталінське "тилоополчення" : спогади. – Торонто, 1969. – 95с.
30. **Хелемендик-Кокот А.** Голод // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори [Текст] / ред. В.А. Чабаненко та інші.. - Запоріжжя: ЗНУ, 2008. - Вип. 6. -С. 248-259.

Голодомори

(Статті з періодичних видань та збірників)

1. **Великий голод 1932-1933 років** : Звернення Голови Верховної Ради України з нагоди Дня пам'яті жертв Голодомору та політичних репресій // Віче. - К., 2005. - № 12(165). - С. 4.
2. **Голодомор 1932-1933 років в Україні** : про що свідчать архівні документи // Вісник Книжкової палати. - К.,2008. - № 7. – С. 34-36. – Бібліогр.: с. 36

3. **Закон України №376-V** про Голодомор 1932-1933 років в Україні // Українське слово. - 2006. - 6-12 грудня (№ 49) .- С. 3.
4. **Закон України** про Голодомор 1932-1933 років в Україні // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2006. - № 50. – С. 1587-1588.
5. **Злочин** проти людяності : Свідчить історія // Урядовий кур'єр. – 2007. - 24 лист. (№ 221). – С. 3.
6. **Постанова Верховної Ради.** Про 70-ті роковини Голодомору в Україні // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2002. - №51. - С. 1119-1120.
7. **Здійснювачам Голодомору** немає місця на українській землі! : Заява Київської міської ради організації української націоналістів // Українське слово. – 2007. – 28 лист. - 4 грудн. (№ 48). – С. 1, 2.
8. **Звернення** до Верховної Ради України учасників Всеукраїнської наукової конференції "Голодомор 1932-1933 років як величезна трагедія українського народу" : Київ, 15.11.2002 // Персонал. - 2002. - № 11. - С. 2-3
9. **Звернення** до ООН учасників Всеукраїнської наукової конференції "Голодомор 1932 - 1933 років як величезна трагедія українського народу" : Київ, 15.11.2002 // Персонал. - 2002. - № 11. - С. 3-6
10. **Звернення** до Українського народу учасників спеціалізованого засідання Верховної Ради України щодо вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років // Голос України. – 2002. – 23 травня.
11. **Звільніть** себе від страху і неправди : [Промова Президента України Віктора Ющенка 25 листопада 2006 року щодо Голодомору] // Українська мова і література в школі. - 2006. - № 8. - С. 64-65.
12. **Із листа Голови ВУЦК Г.І.Петровського** до Голови ВЦВК М.І. Калініна про голод в Україні та неможливість у зв'язку з цим подання продовольчої допомоги Поволжю (24 травня 1922 р.) // Україна в ХХ столітті : Збірник документів і матеріалів. - К., 2000. - С. 79-81.
13. **Методичні рекомендації** щодо проведення в навчальних закладах тематичних уроків, лекцій, виховних заходів "Голодомор 1932-1933 років в Україні" // Освіта. – 2007. - 31 жовт.-7 лист. (№ 45). - С. 3.
14. **Мовою документів** // Персонал. – 2007. – 21 лист. (№ 45). – С. 7.
15. **Підсумки** Всеукраїнського конкурсу науково-пошукових робіт школярів, студентів і педагогічних працівників "Голодомор 1932-1933 років. Україна пам'ятає" // Історія в школах України. – 2008. - № 1. – С. 3-5.
16. **Про Голодомор 1932-1933 років в Україні** : Закон від 28 листопада 2006 року № 376-V // Вісник Книжкової палати. - К., 2008. - № 1. - С. 45.
17. **Проблема голоду** в світлі загальнолюдських моральних цінностей // Етика. - К., 2004. - С. 137-140.

18. **Радянський союз і селянство** : Нотатки спостерігача // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк. – Луцьк, 2006. – С. 127-138.
19. **Репресії ГПУ під час Голодомору в УСРР (1932-1933 рр.)** // Персонал плюс. – 2007. – 19 грудня. - С. 13.
20. **Свідчення очевидця голоду 1946-1947 рр. (1947 р.)** // Україна в ХХ столітті : збірник документів і матеріалів. - К., 2000. - С. 149-150.
21. **Свіча горить** : [про заходи у школах Києва до 75-роковин Голодомору в Україні 1932-1933 років] // Освіта. - 2008. - 19-26 лист. (№ 45-46). – С. 4.
22. **Свічка пам'яті у нашому домі** : до 75-роковин Голодомору в Україні : [Відкриття Меморіального знаку "Свічка пам'яті" в Києві] : За матеріалами сайту Президента України / Підг. Д. Шулікін. // Освіта України. – 2008 .- 25 листоп. (№ 90).– С. 2
23. **70-ті роковини Великого Голодомору в Україні (1932-1933)** // Визвольний шлях. - 2003. - №7. - С. 3.
24. **Таємниця, яку всі знали, але про яку боялись говорити** : [про Голодомор в Україні] / Підгот. Ірина Копитько // Вісник Книжкової палати. – 2008. - № 3. – С. 41-42.
25. **Три голодомори в Україні в ХХ столітті : погляд із сьогодення** " : Звернення учасників Міжнар. наукової конференції до органів вищої державної влади України. Київ, 07.11.2002 // Персонал. - 2002. - № 11. - С. 6-7.
26. **У Брюсселі відслужили панихиду за жертвами Голодомору** // Запорізька правда. – 2008. – 15 лстоп. (№ 172). – С.1.
27. **Україна : довга пам'ять** : Мільйони тих, хто помер від голоду при Сталіні, не повинні бути забуті // День. – 2008. - 24 червня(№109). – С. 1.
28. **Україна пам'ятає** : тисячі людей прийшли вшанувати жертв Голодомору // День. - 2008. - 25 листоп. (№ 214).– С. 4.
29. **Фрейлекс на кістках. "Євреї за Ісуса" зіпсували 75-ті роковини голоду в Україні** // Молодь України. – 2007. – 27 лист. (№ 69). – С. 1, 2.
30. **Харків замовив пам'ятник жертвам Голодомору Зурабу Церетелі** // Запорізька правда. – 2008. – 12 квітня. – С. 1.
31. **Цей біль, як генетична пам'ять** : (Голодомор 1932-1933 років) // Голос України. – 2007. – 27 листоп. (№218). – С.1, 6
32. **Чорна сповідь нашої Вітчизни"** // Урядовий кур'єр. – 2007. - 24 лист. (№ 221). – С. 3.
33. **Щоб Голодомор визнали у світі** // Урядовий кур'єр. – 2004. - № 16 (28 січня). – С.1; 3.
34. **Віктор Ющенко взяв участь у відкритті Меморіалу жертвам Голодомору та політичних репресій на Дніпропетровщині** // Запорізька правда. – 2008. – № 137 (16 вересня). – С. 1.
35. **Алфьоров М.** Вплив голоду 1946-1947 рр. на міграційно-демографічні процеси у Донбасі // Схід-East.- Донецьк, 2005. - № 5 (71), серп.-верес. - С. 53-56. - Бібліогр.: 36 назв.

- 36. Антонович М.** У правових джерелах : [Голодомор] // Сучасність. - 2008. - № 11. – С. 53-57.
- 37. Ауска Н.** Голодоморня 1933 – 2008 : пам'яті мільйонів замордованих життів // Літературна Україна - 2008. - 20 листоп. (№ 45). – С. 1, 6.
- 38. Ауска Н.** Пам'ятати!: голодоморня // День - 2008. - 14 листоп. (№ 207).– С. 6-7.
- 39. Багнюк А.** Останній бій із правдою : нерви запорізьких комуністів dokonує світова криза - тому вони розтрошили виставку про Голодомор // Молодь України - 2008. - 18 листоп. (№ 217). – С. 13.
- 40. Бадзьо Ю.** Идеологические основы Голодомора 1932-1933 годов // Персонал. - 2004. - № 1. - С. 26-28.
- 41. Белебега И.** Украинцы в аду Голодомора : [20-х, 30-х, 40-х годов] // Персонал. - 2005. - № 2. - С. 10-13.
- 42. Білецький М.** Світ повинен це пам'ятати : Про юридичну кваліфікацію Голодомору // День. - 2005. - 19 листопада (№ 214). - С. 7.
- 43. Білокінь С.** Голодомор та інші механізми терору // Персонал. - 2002. - № 12. - С. 17-21.
- 44. Боднарук Б.** Марка України: Голодомор // Бахмутський шлях. - 2003. - № 3-4. - С. 116.
- 45. Боднарук Богдан.** Марка України: Голодомор // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори. - Запоріжжя, 2005. - Вип. 3. - С. 238-240.
- 46. Бойко С.** Світ визнав Голодомор 1932 - 1933 років в Україні етнічною війною проти українського народу // Персонал. - К., 2007. - № 4. - С. 21-25.- Бібліогр.: 5 назв.
- 47. Бондарчук Л.** Які уроки історії нам треба вивчити: у День пам'яті жертв Голодоморів та політичних репресій... // День. - 2006. - 29 листопада (№208). - С. 7.
- 48. Борисенко В.** Голод в Україні 1932-1933 років : (за матеріалами усних свідчень) // Етнічна історія народів Європи. - 2003. - № 14. - С. 22-28.
- 49. Борисенко Валентина.** Усна історія Голодомору // Розсекречена пам'ять : Голодомор 1932-1933 років в Україні в документах ГПУ-НКВД / Упоряд.: Борисенко В., Даниленко В., Кокін С., Стасюк О., Шаповал Ю.; Відповід. ред. В. Даниленко. – К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – К., 2007. – С. 88-104.
- 50. Брызгунов Ю.** Голодомор 30-х років у Центральному Чорнозем'ї та на Кубані : антиукраїнське спрямування // Пам'ять століть. - 2003. - №3. - С. 51-61.
- 51. Василевський М.** Школа Джеймса Мейса, або Післямова до презентації книги "День і вічність Джеймса Мейса" з серії "Бібліотека газети "День" у Кам'янець-Подільському держуніверситеті // День. – 2008. – 23 лист. (№ 204). – С. 5.
- 52. Василенко В.** Голодомор 1932-1933 років в Україні : правова оцінка // Дзеркало тижня - 2008. - 4-10 жовтня (№ 37). – С. 1, 20.
- 53. Василенко В.** Голодомор 1932-1933 років в Україні : правова оцінка // Дзеркало тижня - 2008. - 18-24 жовтня (№ 39). – С. 15.

- 54. Васильчук В.М.** Німецький етнос України в обіймах радянської колективізації та Голодомору (кінець 20-х - 30-ті роки ХХ століття) // Культурологічний вісник - 2007. - Вип. 19. - С. 63-69. - Бібліогр.: с. 68.
- 55. Васюник І.** Крок до власної історії : [Голодомор] // Сучасність. -2008. - № 11.– С. 3-4.
- 56. Васьківська О.** Голодомор 1932-1933 рр. в Україні // Вісник Книжкової палати. - 2006. - № 11. - С. 40-42. - Бібліогр.: 3 назв.
- 57. Васьківська О.** Голодомор : [Голодомор українців 1932-1933 рр. : з архіву Книжкової палати України] // Вісник Книжкової палати. - К., 2006. - № 10. - С. 48-49.- Бібліогр.: 3 назв.
- 58. Верстюк В.** На перехресті наукових і політичних дискурсів : [Голодомор] // Сучасність. - 2008. - № 11.– С. 73- 78.
- 59. Веселова О.** Меморіальні знаки та пам'ятники замученим голодом українським селянам // Історичний журнал. - 2007. - № 4. - С. 27-38.
- 60. Веселова О.М.** Висвітлення голоду 1932-1933 рр. у збірниках документів і матеріалів // Український історичний журнал. - 2003. - №5. - С. 101-125.
- 61. Веселова О.М.** Післявоєнна трагедія : голод 1946-1947 рр. в Україні // Український історичний журнал. - 2006. - № 6. - С. 98-124.
- 62. Веселова О.М.** Увічнення пам'яті жертв голоду-геноциду 1932-1933 рр. в Україні // Український історичний журнал. - 2004. - № 2. - С. 50-67.
- 63. Вовк О.** Велика драма маленького життя : [Голодомор] // Сучасність. - 2008. - № 11.– С. 5-13.
- 64. Волга Людмила.** Глибоке коріння смутку // Урядовий кур'єр. – 2007. - 24 лист. (№ 221). – С. 2, 3.
- 65. Вронська Т.В.** Участь українських зарубіжних політичних та громадських організацій в акціях протесту 30-х рр.ХХ ст. проти Голодомору в УСРР / Т.В.Вронська, Т.С.Осташко // Український історичний журнал. - 2003. - № 5. - С. 65-81.
- 66. Гайдамака І.** Голодомор - трагедія – геноцид : 70 років організованого Голодомору // Економіст. - 2003. - № 11. - С. 17.
- 67. Гайдош І.** І сьогодні доводиться слухати і читати інші оцінки Голодомору // Віче. - 2003. - № 3. - С. 36.
- 68. Гвоздь М.** Терор голодом : причини і наслідки // Українське слово. - 2006. - 20-26 вересня (№ 38). - С. 7.
- 69. Гейко Сергій.** Не було порятунку нізвідки. Пам'ять про Голодомор // Урядовий кур'єр. – 2007. - 24 лист. (№ 221). – С. 6.
- 70. Герасимчук В.** Недорозказали... : 69% українців вважають Голодомор 1932-1933 років геноцидом // День. - 2006. - 11 листопада (№ 196). - С. 1.

71. **Гетьманчук М.** Громадськість Західної України і Голодомор в Українській РСР 1932-1933 рр. // Ефективність державного управління. - Львів, 2002. - Вип. 1/2. - С. 118-124.
72. **Глезєрова В.І.** Оцінка Голодомору світовим співтовариством // Збірник студентських наукових статей "Майбутні юристи про права і свободи громадян" [Текст]. - Запоріжжя, 2008. - С. 23-27.- Бібліогр.: 10 назв.
73. **Гнатюк Н.** Пожинаємо плоди постгеноцидного синдрому : [Брифінг "Комуністичний режим і Голодомор 1932-1933 років"] // Слово просвіти - 2008. - 13-19 листоп. (№ 46).- С. 3.
74. **Головатий Н.** Голодомор : колокола нашей горькой памяти // Персонал. - 2002. - № 8. - С. 10-11.
75. **Головачева К.** Голод у селі Соколів. Вимерли українці // Українське слово.- 2008. - 13-19 серпня (№33). - С. 10-11.
76. **Голодомор 1932-1933 рр.** // Тисяча й одна смерть : український рахунок. – Запоріжжя: Дике Поле, 2006. – 632 с.
77. **Горбатюк Н.** Еліту нищили голодом та тюремними мурами // Голос України. – 2002. - № 221 (26 лист.). – С.1; 9.
78. **Граціозі А.** Голод у СРСР 1931-1933 рр. та український Голодомор : чи можлива нова інтерпретація? // Український історичний журнал. - 2005. - № 3. - С. 120-131.
79. **Гриневич Л.В.** Сталінська "революція згори" та голод 1933 р. як фактори політизації української спільноти // Український історичний журнал. - 2003. - №5. - С. 50-64.
80. **Гроссман Василь.** Все минає // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк.– Луцьк, 2006. – С. 71-87.
81. **Давиденок В.** Голодомор як форма репресивної політики керівництва СРСР в Україні // Персонал. - 2002. - №11. - С.28-29.
82. **Даниленко Василь.** Документи Галузевого державного архіву Служби безпеки України як джерело вивчення Голодомору 1932-1933 років в Україні // Розсекречена пам'ять: Голодомор 1932-1933 років в Україні та документах ГПУ-НКВД / Упоряд.: С. Богунов, В. Василенко, С. Кокін, О. Стасюк, Ю. Шаповал. – К., 2007. - С. 20-45.
83. **Даниленко В.** Документи радянських спецслужб про Голодомори в Україні (1921-1923, 1932-1933, 1946-1947 рр.) // Пам'ять століть. - 2003. - № 3. - С. 104-121.
84. **Даниленко В.М.** Науково-педагогічна інтелігенція в роки голоду / В.М.Даниленко, М.М.Кузьменко // Український історичний журнал. - 2003. - № 5. - С. 145-155.
85. **Данилов В.П.** Организованный голод : к 70-летию общекрестьянской трагедии / В.П.Данилов, И.Е.Зеленин // Отечественная история. - 2004. - № 5. - С. 97-111.
86. **Демченко Т.П.** Рец.: **Шкварчук В.** Голодомор 1932-33 годов на Черниговщине : Из-под грифа "Совершенно секретно". – Чернигов, 1999. – 98с. // Укр. іст. журн. – 2000. - № 6. – С. 131-134.

- 87. Дерюгін Віктор:** "Голодомор - це не локальне явище однієї-двох областей, у цю страшну трагедію було втягнуто всю Україну" : перший Національний презентує документальні фільми трилогії "Голодомор. Україна, ХХ століття" // День. - 2007. - 23 листопада (№ 204). - С. 17.
- 88. Дзюба І.** Чому мовчала Європа : Геополітичний аспект Голодомору 1932 -1933 років // Сучасність. - 2008. - № 5-6. - С. 37-52.
- 89. Дзюбенко-Мейс Н.** Політичний шабаш на кістках: (Визнання Голодомору 1932-1933 років Верховною Радою України - це велика перемога всіх патріотичних сил) // День.- 2007. - 26 січня (№ 13). - С. 4-5.
- 90. Дитч Й.** Поборюючи "Нюрнберзьку історіографію" Голодомору // Голокост і сучасність. - К., 2008. - № 1 (3). - С. 7-26.
- 91. Діптан І.І.** Голодомори 1921-1923 та 1932-1933 років і проблема дитячої безпритульності в Українській СРР // Історична пам'ять. - 2002. - № 1-3. - С. 16-29.
- 92. Дмитрій (Рудюк), архієп.** Великий голод-геноцид в Україні 1932-1933 років // Православний вісник. – 2006. - № 11-12.
- 93. Дорошко М.** Комуністичний терор 1930-х років в Радянській Україні : причини і наслідки // Персонал. – 2007. - № 1. – С. 6-9.
- 94. Дорошко Микола.** Потрійна коса смерті. Голодомори в радянській Україні : організатори та виконавці // День . - 2007. – 24 лист. (№ 205). – С. 7.
- 95. Доценко Р.** Гамсун, голод і колаборантство: [голод 1921р, 1933 р.] // Київська старовина.- К., 2007.- № 5. - С. 123-133.
- 96. Дражевська Л.** Діти - 1933 – голод // Рідна школа. – Нью-Йорк, 2007. - №2 (147), травень. - С. 6-7.
- 97. Дражевська Л.** Діти - 1933 – голод : (Із спогадів - переслано Радіо-Свободою на Україну) // Рідна школа. – Нью-Йорк, 2003. - Рік XXXIXI. Ч.1. - С.13.
- 98. Дроздовський Д.** Зазираючи в полум'я чуми : питання пов'язані з голодом 1932-1933 рр....// Дзеркало тижня. - 2008.- 22-28 листоп. (№ 44). – С. 12.
- 99. Дюк Надія.** Документальний фільм "Жнива розпуки" // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк. – Луцьк, 2006. – С. 150-155.
- 100. Євдокимова В.** Голодомор 1932-1933 років з позицій сучасних соціологічних концепцій бідності // Персонал.- К., 2008. - № 2. - С. 96-101. - Бібліогр.: 22 назв.
- 101. Єгорова І.** Про "невідомий" Голодомор 47-го // День.- 2007.- 01 грудн. (№ 210).- С. 4.
- 102. Ємець О.** Колективізація : кінець вільного селянства : причини, що призвели до Голодомору // Запорізька правда. - 2003. - № 21. - С. 5.
- 103. Єрмак О.П.** Голод 1946-1947 років у працях полтавських дослідників // Історична пам'ять. - Полтава, 2007. - № 1. - С. 58-68.
- 104. Єфіменко Г.Г.** Зміна векторів у національній політиці Москви в голодоморний 1933 р. // Український історичний журнал. - 2003. - № 5. - С. 25-50.

- 105. Єфименко Г.** Коренізація, українізація, націоналізм : [Голодомор] // Сучасність. - 2008. - № 11. – С. 46-52.
- 106. Жабровець І.** Трагічні наслідки Голодомору 1932-1933 років на Білоцерківщині / Жабровець І., Голомба І.// Персонал. - 2002. - № 11. - С. 19-24.
- 107. Живі свідки про голод** // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк. – Луцьк, 2006. – С. 99-126.
- 108. Жулинський М.** Голодомор 1932-1933 років : вимогливий погляд історії // Голос України. - 2005. - 2 грудня (№ 229). - С. 10-11.
- 109. Заболотна Ю.В.** Проектне дослідження : "Голодомор 1932-1933 років" // Історія та правознавство. - Харків, 2008: Основа. - № 29.– С. 11-14.
- 110. Заєць І.** Треба законом класифікувати голод як геноцид // Віче. - 2003. - № 3.-С. 37.
- 111. Засвіти свічу...** // Урядовий кур'єр. – 2007. - 24 лист. (№ 221). – С. 1.
- 112. Заставний Ф.** Український Голодомор 1932-1933 рр. через призму демографічної статистики // Розбудова держави. - 2003. - № 9-12. - С. 18-29.
- 113. Захаров Є.** Злочин без кари : [Голодомор] // Сучасність. - 2008. - № 11 – С. 30-39.
- 114. Звернення Юрія Бадзя** до Голови Президії Верховної Ради Української РСР О.Ф. Ватченка (22 січня 1983 року, Мордовія, політтабір) // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк. – Луцьк, 2006. – С. 156-157.
- 115. Зима В.Ф.** Голод 1932-1933 годов в письмах трудящихся России // Отечественная история. - М., 2006. - № 2. - С. 47-55.
- 116. Зисельс Й.** Чи стане Голодомор "у рівень" з Голокостом?: Нотатки у зв'язку з візитом Президента України до Ізраїлю // День. - 2007. - 14 листопада (№197). - С. 4.
- 117. Зімон Г.** Чи був Голодомор 1932-1933 рр. інструментом "ліквідації" українського націоналізму? // Український історичний журнал. - 2005. - № 2. - С. 118-131.
- 118. Зяцьєв С.** "Лише голод змусить цих людей підкоритись..." // Надзвичайна ситуація. - 2004. - № 2. - С. 22-25.
- 119. Іванишин П.** Присутність Голодомору : уроки мертвих живим і ненародженим // Українське слово. - 2007. - 12-18 грудня (№ 50). - С. 6.
- 120. Івашко О.** В епіцентрі великого лиха : Спогади про Голодомор на Миколаївщині // Урядовий кур'єр. - 2008. - 21 листоп.(№ 219).– С. 17.
- 121. Івшина Лариса.** "Підтримка – не в оплесках!... : "Президент України Віктор Ющенко в ексклюзивному інтерв'ю "Дню" про історичну пам'ять і своє бачення майбутнього // День. – 2007. – 24 листоп. (№ 205). – С. 4.
- 122. Ігнатуша О.М.** Голодомор 1932-1933 рр. на Сумщині в системі антицерковної боротьби держави // Сумська старовина. - 2003. - № 11-12. - С. 80-84.

- 123. Ідзьо В.** Голодомор і українська інтелігенція. Спроба протистояння насиллю // Мандрівець. - 2002. - № 3. - С. 6-8.
- 124. Калакура Я.** Новітня історіографія Голодомору 1932-1933 років як геноциду українського народу : надбання і прорахунки // Персонал. - К., 2008. - № 1. - С. 105-113. - Бібліогр.: 22 назв.
- 125. Капсамун І.** Європа знала про Голодомор, але не хотіла сваритися з СРСР // День. - 2008.- 20 листоп. (№ 211). – С. 2.
- 126. Капустян Г.Т.** Документи із фонду Сталіна про обставини великого голоду в Україні (1932-1933 рр.) // Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету. - Запоріжжя, 2006. - Вип. XX. - С. 243-245.- Бібліогр.: 3 назви.
- 127. Капустян Г.** За матеріалами московських архівів про Голодомор 1932-1933 рр. в Україні // Пам'ять століть. - 2004. - №1. - С. 89-105.
- 128. Каспрук В.** "Канай, Ічня!" : [Голодомор] // Сучасність. - 2008. - № 11. – С. 14-21. - (Ічня-старовинне козацьке містечко Чернігівської обл.).
- 129. Кіндратенко А.** Українські Голодомори як продовження етнічної війни 1917-1921 років // Персонал. - К., 2006. - № 1. - С. 14-23. - Бібліогр.: 14 назв.
- 130. Кісіленко С.** Урок-реквієм "Голодомор 1932-1933 рр.в Україні". Історія України. 10 клас // Історія в школах України. - 2002. - № 6. - С. 40-44.
- 131. Клименко Іван.** Млинці на солідолі. Пам'ять про Голодомор // Урядовий кур'єр. – 2007. - 24 лист. (№ 221). – С. 7.
- 132. Коберник И.** Посыл Голодомора : дни памяти Голодомора вызывают жалость у мирового сообщества // Корреспондент. - К., 2007. - № 46. - С. 50.
- 133. Коваленко В.** Про Голодомор 1932-33 років в Україні має знати увесь світ // Освіта України. – 2002. - № 94 (26 лист.).
- 134. Ковальчук Дмитро.** Пом'янім стражденний тридцять третій... // Українське слово. – 2007. -7 лист. (№ 45). – С. 6.
- 135. Козел В.** Застосування методів непрямого управління процесами Голодомору в Україні // Персонал. - К., 2007 .- № 2. - С. 12-14.
- 136. Кокін Сергій.** Голодомор в Україні і ДПУ // Розсекречена пам'ять : Голодомор 1932-1933 років в Україні в документах ГПУ-НКВД / Упоряд.: Борисенко В., Даниленко В., Кокін С., Стасюк О., Шаповал Ю.; Відповід. ред. В. Даниленко. – К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – С. 62-88.
- 137. Кондрашов В.** Краєзнавчі матеріали для вивчення колективізації та голоду 1932-1933 років на уроках історії // Історія в школі. - К., 2006. - № 4. - С. 42-43.
- 138. Кондрашин В.** Про найголовніше : професор Станіслав Кульчицький та його російський колега Віктор Кондрашин : чи був Голодомор 1932-1933 років? : [дискусія] // День. - 2008. - 3 червня (№ 96). - С. 4.

- 139. Кононенко П., Кононенко Т.** Це потрібно не мертвим - це потрібно живим! : [Голодомор в Україні 1932-1933 років] // Освіта і управління. – 2008. –Т. 11., № 2-3. - С. 20-34.
- 140. Конончук Т.** До правди про трагедію Голодомору 1932-1933 рр. // Пам'ять століть.- 2003. - № 3. - С. 90-103.
- 141. Кипиани В.** Кто виноват и что делать : Воспоминания о Голодоморе без выводов и побуждений к действию выглядят как мемуары или символический обряд // Корреспондент. - К., 2007. - № 46. - С. 28.
- 142. Копитько І.** Свіча нашої пам'яті : Голодний мор 1932-1933 рр. // Вісник Книжкової палати. - К., 2007. - № 11. - С. 47-48.- Бібліогр.: 5 назв.
- 143. Копитько І.** Таємниця, яку всі знали, але про яку боялися говорити : [Голодомор 1932-1933 рр.] // Вісник Книжкової палати. - К., 2008. - № 3. - С. 41-42.- Бібліогр.: с. 42.
- 144. Корж В.** Віталій Корж : "Закон про Голодомор - це іспит на громадянську зрілість суспільства" // Голос України. - 2007. - 15 лютого (№28). - С. 7.
- 145. Кормич Л.І.** Голодомор в Україні 1932-1933 рр. - організований владою злочин проти українського народу / Л.І.Кормич, В.В.Багацький // Історія України. - К., 2006. - С. 328-329.
- 146. Король В.** Трагедія голоду 1932-1933 років : погляд з відстані часу // Історія в школі.- 2003. - № 11-12. - С. 27-33.
- 147. Костюк А.** Парвус, Ленин, Троцкий и Голодомор, или Организация октябрьского переворота 1917 года - предпосылка тоталитарного режима, террора, голодомора 1921 - 1923 гг. // Персонал. - К., 2005. - № 7. - С. 38-50.- Библиогр.: 6 назв.
- 148. Костюк А.** Парвус, Ленин, Троцкий или организация Октябрьского переворота 1917 года - предпосылка тоталитарного режима, террора, голодомора 1921 - 1923 гг. // Персонал. - К., 2005. - № 8. - С. 50-59. - Библиогр.: 10 назв.
- 149. Костюк Григорій.** Криваві роки : (до 20-річчя голоду і терору в Україні) // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк. – Луцьк, 2006. – С. 47-69. - Бібліогр.: с. 68-69.
- 150. Котляр Ю.В.** Колективізація та Голодомор 1932-1933 рр. серед німецького населення Півдня України // Наукові праці історичного факультету ЗНУ. – Запоріжжя, 2008. – Вип. XXII– С. 87-94.
- 151. Крамаренко О.** "Так званий" Голодомор : наслідки для України // День. - 2006. - 15 листопада (№ 198). - С. 1, 4.
- 152. Крамаренко О.** Голодомор : постгеноцидний вимір та погляд у майбутнє // День. - 2006. - 25 листопада (№ 206). - С. 4.
- 153. Кремень Т.** Исторический перелом : Вопрос о признании Голодомора геноцидом вбил клин между лидерами антикризисной коалиции // Корреспондент. - К., 2006. - № 47. - С. 18-22.
- 154. Кривоніс В.М.** Соціальні функції органів "правопорядку" в період Голодомору 1932-33 рр. в Україні // Український історичний журнал. - 2004. - №1. - С. 101-110.

- 155. Кроткевич О.** Жертвам 1932-33 років : (Заходи, присвячені пам'яті жертв Голодомору та політичних репресій, пройшли по всій Вільнянщині) // Запорозька Січ. - 2007. - 1 грудня (№235). - С. 1.
- 156. Кудряченко А.** Голодомор в Україні 1932-1933 рр. : свідчення німецьких дипломатів // Пам'ять століть. Україна.- К., 2007. - № 2. - С. 153-161.
- 157. Кудряченко А.** Голодомор в Україні за баченням тогочасних німецьких дипломатів // День. - 2006. - 25 листопада (№206). - С. 4.
- 158. Кудряченко А.** Голодомор в Україні за баченням тогочасних німецьких дипломатів // День. - 2006. - 29 листопада (№ 208). - С. 4.
- 159. Кудряченко А.** Социально - политические аспекты Голодомораа 1932-1933 годов в Украине по свидетельствам тогдашних немецких дипломатических учреждений // Персонал. - 2004. - № 1. - С. 21-24.
- 160. Кузьменко М.М.** Педагоги радянської України в роки Голодомору (1931-1933 рр.) // Наука. Релігія. Суспільство. - 2003. - №4. - С. 106-111.
- 161. Кулеба Д.** Що ж сказав Європарламент у резолюції про Голодомор 1932-1933 років в Україні? // Дзеркало тижня - 2008. - 8-14 листопада (№ 42). – С. 21.
- 162. Кульчицький С.** "Без усвідомлення трагедії Голодомору неможливе розуміння багатьох подій у ХХ столітті" // День. – 2007. – 9 листоп. (194). – С. 6.
- 163. Кульчицький С.** Великий голод // Історія в школах України. - 2003. - № 3. - С. 51-52.
- 164. Кульчицький С.В.** Голод 1932 р. в затінку Голодомору-33 // Український історичний журнал. - К., 2006. - № 6. - С. 77-97.
- 165. Кульчицький С.** Голод 1932 - 1933 рр. в Україні як геноцид // Бахмутський шлях. - Луганськ, 2006. - № 1-2. - С. 110-136.
- 166. Кульчицький С.** Голодомор 1932-1933 рр. : вердикт вчених // День.- 2008. - 27 серпня (№150). - С. 4.
- 167. Кульчицький С.** Голодомор в Україні й український голокост // Голокост і сучасність. - К., 2008. - № 1 (3). - С. 88-98.
- 168. Кульчицький С.В.** Голодомор 1932-1933 рр. : механізми сталінського терору // Український історичний журнал. - К., 2007. - № 4. - С. 4-26.
- 169. Кульчицький С.** Голодомор-33 : Сталінський задум та його виконання // Історія України. - К., 2008. - Січень №2 (546). - С. 6-8.
- 170. Кульчицький С.** Голодомор 1933 р.: Сталінський задум і його виконання // Історія України. - К., 2008. - Лютий № 9 (553). - С. 5-10.
- 171. Кульчицький С.** Голодомор-33 : чому і як? // Дзеркало тижня. - 2006. - 25лист.-1груд. (№45). - С. 21.
- 172. Кульчицький С.** Голодомор – геноцид : парламентські дискусії // День. - 2006. - 28 листопада (№ 207). - С. 4.

- 173. Кульчицький С.** Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид : прогалини у доказовій базі // День. - 2007. - 3 лютого (№ 19). - С. 4.
- 174. Кульчицький С.** Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид : прогалини у доказовій базі // День. - 2007. - 13 лютого (№ 25).- С. 4.
- 175. Кульчицький С.** Голодомор 1932-1933 рр. як геноцид : прогалини у доказовій базі // День. - 2007. - 17 лютого (№ 29). - С. 4.
- 176. Кульчицький С.** Два обличчя терору : про Голодомор 1932-1933 рр. в Україні у порівнянні з голодом 1932-1933 рр. у СРСР // День. – 2007 - 6 жовтня (№ 170). - С. 7.
- 177. Кульчицький С.** Скільки нас загинуло під час Голодомору 1933 року? // Бахмутський шлях.- 2003. - № 1-2. - С. 86-93.
- 178. Кульчицький С.** Сталін прагнув ліквідувати Україну як державу // День. – 2006. - № 200 (17 листопада).
- 179. Кульчицький С.** Сталінський геноцид в Україні : (Стаття друга : "Як осмислювали Голодомор") // Історія в школах України. - К., 2006. - № 3. - С. 50-56.
- 180. Кульчицький С.** Сталінський геноцид в Україні : (Стаття друга : "Як осмислювали Голодомор") // Історія в школах України. - К., 2006.- № 2. - С. 50-56.
- 181. Кульчицький С.** Український Голодомор в радянській державі-комуні // Дзеркало тижня - 2008. - 13-19 вересня (№34). – С. 21.
- 182. Кульчицький С.** Чи був Голодомор 1933 року геноцидом // День. - 2006. - 27 вересня (№ 163).- С. 4.
- 183. Кульчицький С.** Чи був Голодомор 1933 року геноцидом? // День. - 2006. - 4 жовтня (№ 168). - С. 4.
- 184. Кульчицький С.** Чому Сталін нас нищив? : як осмислювали Голодомор. Позиція радянських істориків // День. - 2005. - 10 листопада (№ 207). - С. 4.
- 185. Кульчицький С.** Як влаштували Голодомор : інформацію про голодний мор в Україні Сталін нейтралізував легендою про саботаж і шкідництво тутешніх куркулів // Україна молода. - 2008. - 13 вересня (№ 171). - С. 8-9.
- 186. Кухарський В.** Методологія злочинних Голодоморів у талмудичних джерелах (висновки зі свідчень І.Шахака) // Персонал. - К., 2007. - № 1. - С. 9-11.
- 187. Кушнеж Р.** Львівська українська преса про Голодомор в УСРР // Український історичний журнал. - К., 2006. - № 3. - С. 199-209.
- 188. Кушнеж Р.** Участь української громадськості Польщі в допомогових та протестаційних акціях проти Голодомору в Україні // Український історичний журнал. - 2005. - № 2. - С. 131-141.
- 189. Лисенко Ю.** Печальна місія "на неозорому кладовищі" : Сербська допомога українцям під час Голодомору початку 20-х років // Дзеркало тижня. - 2006. - 2-8 грудня (№ 46). - С. 21.

190. **Литвишко С.А.** Голодомор в Україні 1932-1933 рр. 5 клас // Історія та правознавство. - Харків, 2008. - № 8. - С. 10-11.
191. **Лібанова Е.** Катастрофа та її відлуння : [Голодомор] // Сучасність. - 2008. - № 11.– С. 22-29.
192. **Лозинський Володимир.** Свідчать матеріали з фонді Центрального державного архіву громадських об'єднань України // Пам'ять століть. - 2003. - № 3. - С. 86-90.
193. **Лосєв І.** "Формальність" проти фактів : [Голодомор] // Сучасність. - 2008. - № 11.– С. 66-72.
194. **Лук'яненко Л.** "Визнання Голодомору не скероване проти Росії та її народів..." // День. - 2008. - 15 квітня (№ 69). - С. 7.
195. **Лук'яненко Л.** Голодомор як засіб винищення українського народу // Музеї України. - К., 2005. - № 6. - С. 12-13.
196. **Магрицька І.** "Позабирали все, а сім'ї повмирали". Голодомор в Україні. Луганська область: документальні свідчення // Київ. - 2003. - № 6. - С. 148-154.
197. **Маєвська Н.** Свічка в тумані: Українська ціна тоталітаризму. Голодомор // Україна. - 2003, 2004.- № 12-1. - С. 10-12.
198. **Макаренко О.** Жорна Голодомору... Щоб пам'ятати // Юридичний вісник України. - 2008.- 22-28 листоп. (№ 47).– С. 1, 4.
199. **Макаров В.Г.** К истории Всероссийского комитета помощи голодающим / В.Г.Макаров, В.С.Христофоров // Новая и новейшая история. - 2006. - № 3. - С. 198-205.
200. **Маковейчук І.М., Пилявець Ю.Г.** Голод на Україні у 1946-1947 рр. // Український історичний журнал. – 1990. - № 8. – С. 14-33.
201. **Максудов Сергій.** Демографічні втрати населення України в 1927-1938 роках // Голод в Україні. Вибрані статті. – Луцьк, 2006. – С. 19-31. – Бібліогр.: с. 31.
202. **Маленкович Володимир.** Голод 1933 року в Україні // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк. – Луцьк, 2006. – С. 10-18. – Бібліогр.: с.17-18.
203. **Малком Маггерідж** і голод в Україні 1932-1933 років : Інтерв'ю // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк.– Луцьк, 2006. – С. 138-150.
204. **Марлуні, Брайєн.** Звернення Брайєна Марлуні, прем'єр-міністра Канади, лідера опозиції, до Світового Конгресу Вільних Українців з нагоди 50-ї річниці Голодомору в Україні, виголошене на арені "Мейпл Ліф Гандз" у Торонто // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори. - Запоріжжя, 2007. - Вип. 5. - С. 192-206.
205. **Марочко В.** Голодомор в Україні // Персонал. - 2002. - № 9. - С. 21-23.
206. **Марочко В.** Голодомор в Україні : причини і наслідки (1932-1933). Тексти лекцій. IV. Діти – жертви Голодомору. V. Голод – геноцид в Україні. VI. Наслідки Голодомору // Освіта. – 1993. – (Спецвипуск-підручник). – № 2 (липень). – С. 3-9.

- 207. Марочко В.І.** "Торгсин" : золота ціна життя українських селян у роки голоду (1932-1933) // Український історичний журнал. - 2003. - № 3. - С. 90-103.
- 208. Марочко В.І.** Концептуальні підвалини західноєвропейської та російської історіографії Голодомору 1932-1933 рр. в Україні // Український історичний журнал. - 2003. - № 5. - С. 125-144.
- 209. Марочко В.І.** Сучасна зарубіжна історіографія Голодомору 1932 - 1933 рр. в Україні: нова чи стара інтерпретація? // Український історичний журнал. - К., 2006. - № 3. - С. 186-199.
- 210. Марочко В.І.** Україна в Голодоморі 1946-1947 років // Історична пам'ять. - Полтава, 2007. - № 1. - С. 54-58.
- 211. Мартинюк В.** Душа не вмирає (Голодомор) // Шлях перемоги. - 2006. - 29 листопада (№ 48). - С. 1, 3.
- 212. Марченко В.** Мертві 1933 і голодної весни 1947 років (Скорочено) / В.Марченко, П.Саноцький // Визвольний шлях. - 2003. - №12. - С. 13-27.
- 213. Марченко О.** Голодомор як метод винищення селянства на Прилуччині // Персонал. - К., 2006. - № 1. - С. 24-27. - Бібліогр.: 12 назв.
- 214. Маслюк А.** Проблема самосвідомості в лімінальному стані (на матеріалах самозвітів жертв Голодомору) : Трансформація свідомості на межі виживання // Персонал. - К., 2007. - № 2. - С. 8-11.
- 215. Матушак К.** "Забрали хліб і... вигнали з хати" : До 60-річчя голодомору 1946-1947 рр. // Українське слово. - 2007. - 12-18 вересня (№37). - С. 10.
- 216. Махінчук М.** Воскресіння правди : до 75-ї річниці Голодомору // Урядовий кур'єр. - 2008. - 20 листоп. (№ 218).— С. 8-9.
- 217. Махун С.** Бійня на "літературному фронті" : Сьогодні - День пам'яті жертв політичних репресій і голодоморів в Україні // Дзеркало тижня. - 2007. - 24-30 листоп. (№ 45). - С. 1, 21.
- 218. Махун С.** Український Голодомор у лещатах політичної та економічної діяльності // Дзеркало тижня. - 2007. - 10-16 листоп. (№ 42-43). - С. 27.
- 219. Мацько В.** Сенс життя : людина і світ на тлі предметності : до 75-річчя Голодомору в Україні // Дивослово. - К. - 2008. - № 11.— С. 33-37.
- 220. Мейс Джеймс (1951-2004)** – американський науковець, дослідник Голодомору в Україні 1932-1933 рр. // Тисяча й одна смерть: український рахунок. – Запоріжжя: Дике Поле, 2006. – 632 с.
- 221. Мейс Дж.** Політичні причини Голодомору в Україні (1932-1933 рр.) // Український історичний журнал. – 1995. - № 1. – С. 34-48.
- 222. Мейс Дж.** Свічка у вікні // День. – 2007. – 23 лист. – С.2.

- 223. Мейс Дж.** Штучний голод 1933 р. в Радянській Україні : що сталося й чому? / Передмова А.Сидорук // Український історичний журнал. – 2007. - № 1. – С. 185-200. - Бібліогр.: 50 назв.
- 224. Менакір Яків.** Замордоване селянство // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк. – Луцьк, 2006. – С. 88-98.
- 225. Мережко О.** Кримінальна відповідальність за заперечення Голодомору : Конструктивна ініціатива чи обмеження свободи слова? // Юридична газета. - К., 2008. - 22 січня (№ 1-2). - С. 10.
- 226. Миколюк О.** Ненароджена Україна : Якби не Голодомор та репресії нас було би 52, 5 мільйони // День - 2008.-18 жовтня (№ 188).– С. 1, 4.
- 227. Михайлов Н.** Голодомор : Цена вопроса // Наше время плюс. - 2008. - 17 января (№ 3). - С. 6.
- 228. Мишечкін Г.** Висвітлення теми "Голод 1932-1933 років в Україні" у навчальній і науковій літературі 90-х рр. ХХ-початку ХХІ ст. // Схід-East.- Донецьк, 2007. - № 2 (80). - С. 82-85. - Бібліогр.: 23 назв.
- 229. Мороз І.** Голод 1921 - 1923 років на Україні / І.Мороз, П.Мороз // Історія в школі. - 2003. - № 11-12. - С. 11-26.
- 230. Мороз Валентин.** Голод 1933 року і українізація. Паралелі і взаємозалежності // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк. – Луцьк, 2006. – С. 32-46. - Бібліогр. с. 46.
- 231. Музиченко Ярослава.** Голодний стимул воскресіння. Україна об'єднується на ґрунті спільної історичної пам'яті про Голодомор // Україна молода. – 2007. – 27 листоп. (№ 219). – С. 1, 2.
- 232. Мороз В.** Голод 33 року й українізація // Сучасність. – 1983. - № 10.
- 233. Мороз Ю.** Росіяни схилили голови перед пам'яттю жертв Голодоморів та політичних репресій в Україні // Українське слово. - 2006. - 25 лист.-5 груд (№ 48). - С. 2.
- 234. Нагірняк З.** Правда про Голодомор, підтвержена документами // Шлях перемоги. - 2006. - 29 листопада (№ 48). - С. 8.
- 235. Неживий О.І.** Голодомори в Україні : навчальна програма дисципліни "Голодомори в Україні у ХХ столітті" розрахована на учнів загальноосвітніх шкіл та студентів : [Автор програми О.І.Неживий, пров. фахівець Центру з вивчення історії МАУП] // Персонал Плюс.- К., 2005. – 27квіт.-3трав. (№ 17). - С. 5-10.
- 236. Неживой А.** Первоисточники политики голодоморов: левитско-фарисейские основы большевизма и современность // Персонал. - 2005. - № 2. - С. 14-20.
- 237. Неживый А.** Голодоморы в Украине : геноцид и сопротивление : по материалам Междунар. науч. конф. МАУП, 10.12.2004 // Персонал. - 2005. - № 1. - С. 6-9
- 238. Нестеренко Петро.** А у вікнах смерть і голод // Слово Просвіти. – 2008. -27 березня. –С. 9.

- 239. Огірко О.** Духовно-моральні наслідки Голодомору в Україні // Персонал. - 2002. - № 11. - С. 25-27.
- 240. Олійник О.** Голод, якого можна було не допустити // Запорозька Січ. - 2002. - № 59.- С. 5.
- 241. Омелянчук Інна.** Не догорить свіча пам'яті // Урядовий кур'єр. – 2007. - 24 лист. (№ 221). – С.6.
- 242. Онищенко О.** Моє село, розп'яте на "чорній дошці" : [Голодомор] / Ольга Онищенко // Українське слово. - 2008. - 27серп.-2верес. (№ 35). - С. 6-7.
- 243. Павличко Д.** Панахида за померлими з голоду (1922, 1932, 1933, 1946 рр.) // Дивослово.- 2008. - № 11.– С. 49-50.
- 244. Палій О.** Голодомор як масове вбивство за етнічною ознакою : 2008 - рік пам'яті жертв Голодомору // Економіст. - К., 2007. - № 11. - С. 18-20.
- 245. Палій О.** Чому вбивали Україну? : Статистика підтверджує зв'язок між Голодомором і сучасною демографічною ситуацією в країні // Народне слово. - К., 2005. - 1-7 грудня (№ 47). - С. 8.
- 246. Папуга Я.** Греко-католицьке духовенство в акції протесту українців Польщі проти Голодомору 1932 - 1933 рр. // Пам'ять століть. - 2002. - № 4. - С. 85-91.
- 247. Папуга Я.** Допомога українців Польщі потерпілим від Голодомору 1932-1933 рр. // Пам'ять століть. - 2003. - № 3. - С. 122-135.
- 248. Партико З.** Відплата за вищим рахунком : Голодомор : хто відповідатиме перед судом історії? // День. - 2008. - 22 листопада (№ 213).– С. 7.
- 249. Пахльовська О.** "Супротив упирів минулого" : Голодомор і формування історичної пам'яті в українській, польській та російській культурах / Оксана Пахльовська // День - 2008. - 15 листоп. (№ 208).– С. 5.
- 250. Пахльовська О.** "Супроти упирів минулого" : Голодомор і формування історичної пам'яті в українській, польській та російській культурах / Оксана Пахльовська // День - 2008.-19 листоп. (№ 210).– С. 4.
- 251. Петренко М.** Сни про окраєць хліба. Від Голодомору до геноциду // Березіль. - Харків, 2008. - № 5-6. - С. 96-119.
- 252. Піддубний Сергій, Кіровоградська обл.** Вбивство голодом відбувалося згідно з генеральною лінією Комуністичної партії // Персонал. – 2007. – 21 листоп. (№ 45). – С. 4.
- 253. Пиріг Р.Я.** Документи з історії голоду у фондах архівосховищ України // Український історичний журнал. - 2003. - № 5. - С. 82-101.
- 254. Піскун В.** Українська політична еміграція і Голодомори // Пам'ять століть. - 2003. - № 3. - С. 74-85.
- 255. Полковенко Т.** Особливості голодного часу півдня України // Персонал. - К., 2007. - № 2. - С. 14-17. - Бібліогр.: 7 назв.

- 256. Попкова А.** Реквієм по українцям Кубані : місцева влада заборонила вшанування жертв Голодомору // День. - 2008. - 21 листоп. (№ 212). – С. 5.
- 257. Потеряйко Я.Й.** Ніч над Україною : (до 70-річчя сталінського Голодомору) // Актуальні проблеми політики. - Одеса, 2004. - Вип. 19. - С. 155-165.
- 258. Продкур Р.Ю.** Деякі стереотипи свідогляду чекістів під час "Великого терору" (1937-1938 рр.) // Наукові праці історичного факультету ЗНУ. – Запоріжжя, 2008. – Вип. XXIII: Політична еліта в історії України. – С. 255-263..
- 259. Рижков В.** Пригадати всіх поіменно : у Дніпропетровському архіві завершили підрахунок жертв Голодомору / Вадим Рижков // День. - 2008. - 13 серпня (№ 143). - С. 4.
- 260. Рижков В.** Станіслав Кульчицький : Не можна перетворити пам'ять про Голодомор на "кампанійщину" : у Дніпропетровському націон. ун-ті обговорювали книгу з "Бібл. газети "День" "Почему он нас уничтожил?" // День. - 2008. - 22 березня (№ 53). - С. 4.
- 261. Рікун І.** Робота над бібліографічним покажчиком "Голодомор в Україні 1932-1933 рр.": Труднощі і здобутки/ І.Рікун, Л.Бур'ян // Вісник Книжкової палати. - К., 2002. - № 11. - С. 15-16.
- 262. Савченко М.** Голодомор 1932 - 1933 років в Україні: вивчення теми в позаурочній, позашкільній діяльності // Історія України. - К., 2008. - Березень №13 (557). - С. 7-11.- Бібліогр. с. 11.
- 263. Садівничий В.** Торгували холодцем і котлетами : штучний Голодомор 1932-1933 рр. // Пам'ять століть. - 2001. - № 3. - С. 99-105.
- 264. Салімонович Л.** "Хлопці не оріть кургани. То - могили" : У Харкові відбулося друге засідання координаційної ради з питань підготовки до 75-ї річниці Голодомору // Україна молода. - 2007. - 24 жовтня (№ 195). - С. 2.
- 265. Сафронова І.** Голодомор в Україні на початку 30-х років ХХ сторіччя // Вісник Академії правових наук України. - 2003.- № 1. - С. 61-69.
- 266. Сендзюк С.** Не допустить такого більше ніколи! : 25 листопада - День пам'яті жертв Голодомору і політичних репресій // Вісник пенсійного фонду України - 2006. - № 11.- С. 12-13.
- 267. Сербин Р.** Анти-геноцидна конвенція ООН і український Голодомор // Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету. - Запоріжжя, 2006. - Вип. XX. - С. 231-243.
- 268. Сербин Р.** Протест робітників проти вивозу збіжжя за кордон під час першого голоду в Україні 1921-1923 (Документи) // Український історик. - USA, 1989. - № 4. - С. 69-75.
- 269. Сербин Р.** Український голод 1932-33 років у світлі конвенції ООН про геноцид // Сучасність. - 2006. - № 11-12. - С. 61-66.
- 270. Сергійчук В.** Міжнародна комісія юристів - оцінка Голодомору в Україні // Пам'ять століть. - 2003. - № 3. - С. 6-21.
- 271. Середницька Г.** Голодомор 1932-1933 рр. : урок з історії України, 10 кл. // Історія в школі. - 2003. - № 11-12. - С. 43-47.

- 272. Сидорук А.** Замовчування з червоним штемпелем і без нього : (75-ті роковини Голодомору) // Дзеркало тижня. - 2007. - 24 - 30 листоп. (№ 45). - С. 21.
- 273. Сидорук А.** Унікальне дослідження про Голодомор лишається за сімома печатками // Историчний журнал. - К., 2007. - № 2. - С. 84-105.
- 274. Симоненко П.** Голод 32-33-х був наслідком трагічного збігу // Віче. - 2003. - № 3. - С. 32.
- 275. Сікорський Г.** Дві ціни одного хліба : Чому виник голод в урожайні 1932-1933 роки // Київські Відомості. - К., 2007. - 30 лист. - 6 гр.(№ 48). - С. 8.
- 276. Сірук М.** Вільям Тейлор: Для визнання Голодомору геноцидом необхідно здійснити юридичний аналіз // День. - 2007. - 13 листопада (№ 196). - С. 2.
- 277. Сірук М.** Олександр Сліпченко : Визнання Голодомору актом геноциду - моральний обов'язок перед пам'яттю його жертв // День. - 2006. - 22 листопада (№ 203). - С. 3.
- 278. Сірук М.** Уроки Голодомору : Віктор Ющенко : Всі наші трагедії відбувалися тоді, коли не було порозуміння в середині нації // День. - 2007. - 5 листопада (№ 191). - С. 1, 4.
- 279. Скуратівський В.** Де зараз ви, кати мого народу? : сумні річниці про Голодомори в Україні // Берегиня. - 2002. - № 4. - С. 3-20.
- 280. Слісаренко І.** Бернард Шоу смакував українським Голодомором : росіяни готові постояти за сталінізм. США теж не дуже-то випадає визнати геноцид проти України // Політика і культура. - 2003. - № 39. - С. 12-13.
- 281. Смирнова И.Е.** Репресии против партийного руководства Донецкой области в 1937-1938 гг. // Наукові праці історичного факультету ЗНУ. – Запоріжжя, 2008. – Вип. XXIII: Політична еліта в історії України. – С. 240-255.
- 282. Соболев П.** Голодомор 1932 - 1933 років : особливості соціальних паталогій // Персонал. - 2002. - № 11. - С. 11-14.
- 283. Соболев П.** Голодомор як специфічний інструмент політики тоталітаризму // Людина і політика. - 2004. - № 4. - С. 83-92.
- 284. Солонина Є.** Голодна житниця : як мешканці південно-східної України дивом вижили у 1932-1933 рр. // День. - 2008. - 21 листоп. (№ 212). – С. 21.
- 285. Станіцина Г.О.** Архівні документи щодо зусиль Всеукраїнської Академії Наук (ВУАН) з рятування музейних цінностей, що вилучались для допомоги голодуючим у 1922 р. // Археологія. - К., 2006. - № 2. - С. 63-76.
- 286. Стрекаль В.** Пам'ятаймо, щоб не повторилося : Голодомор-33 // Урядовий кур'єр. - 2008. - 23 травня (№ 93). - С. 7.
- 287. Стретович В.** Правда про Голодомор - нагадування про те, до чого веде відступ від Бога / Володимир Стретович // Голос України - 2008. - 20 листоп. (№ 222). – С. 6.
- 288. Стуканов С.** Про політику пам'яті та культуру : (До річниці Голодомору) // День. - 2007. - 27 листопада (№ 206). - С. 1, 2.

- 289. Суходольська Н.** Трагічні роковини: [голод 32-33 рр.] // Народна творчість та етнографія. - К., 2007. - № 6. - С. 91-93.
- 290. Сухар І.** Гіганти індустрії та "парки культури" на людських кістках" // Голод 1933 року в Україні. - Дніпропетровськ; Мюнхен, 1933.
- 291. Сучасна Україна і Голодомор - поняття несумісні** // Верже. - 2008. - 24 июля (№ 30). - С. 4.
- 292. Сюдюков І.** Голод в Україні очима іноземних дипломатів // День. - 2008. - 5 липня (№ 116). - С. 7.
- 293. Сюдюков І.** Немає майбутнього без пам'яті : (У Києво-Могилянській академії відбувся круглий стіл "Голодомор 1932-1933 років в Україні як злочин геноциду") // День. - 2008. - 7 лютого (№ 22). - С. 4.
- 294. Сюдюков І.** Очима скорботної матері : в Українському домі відбулася презентація вісімнадцяти томів Національної книги пам'яті жертв Голодомору та документально-художньої виставки, присвяченої 75-м роковинам трагедії / Ігор Сюдюков // День – 2008. - 19 листоп. (№ 210). – С. 1, 4.
- 295. Сюдюков Ігор.** Трагедія незнищеної волі : До дня жертв Голодоморів і політичних репресій в Україні // День. – 2007. – 24 лист. (№ 205). – С. 1, 7.
- 296. Сюдюков Ігор.** Свіча надії : До Дня пам'яті жертв Голодомору і політичних репресій в Україні // День. - 2006. - 25 листопада (№ 206). - С. 1.
- 297. Табачник Д.** Голод 33-го - цинічна форма політичного терору... // Віче. - 2003. - № 3.- С. 24-27.
- 298. Тарасенко Віктор.** Піски : Пам'ятаймо! Унікальні свідчення Голодомору знайдено на Сумщині // Демократична України. – 2007. – 23 листопада. – С. 23.
- 299. Тевнен Е.** Голод 1932-1933 років в Україні очима французів, американців та інших людей Заходу : (сучасний погляд) // Всесвіт. - 2003. - № 1-2. - С. 151-160.
- 300. Тимошук В.** Одні пухли від голоду, інші - висихали, як скелети / Василь Тимошук // Голос України, 2008. - 31 жовтн. (№ 208). – С. 20.
- 301. Тисячна Н.** "Без усвідомлення трагедії Голодомору неможливе розуміння багатьох подій у ХХ столітті" // День. - 2007. - 9 листопада (№ 194). - С. 6.
- 302. Тисячна Н.** До 75-х роковин Голодомору : у Бухаресті буде представлена книжка румунською мовою із "Бібліотеки газети "День" // День. - 2008. - 19 червня (№ 106). - С. 2.
- 303. Тисячна Н.** Початок нашого звільнення : як з'явився перший пам'ятний знак жертвам Голодомору // День. - 2008. - 22 листопада (№ 213). – С. 1.
- 304. Титаренко Л.** Серце стиснеться, коли про них згадаю : (Подобиці трагедії замученого голодом придніпровського села) // Голос України. - 2008. - 6 березня (№44-45). - С. 7.
- 305. Трикоза М.** З історії Голодомору : як вмирало село Фурси // Історія в школі. - К., 2007. - № 11-12. - С. 1-6.

- 306. Трикоза М., (Харків)** Як вмирало село Фурси. Колективізація й Голодомор у селі Фурси // Персонал. – 2007. – 21 листоп.(№ 45). – С. 1, 6, 7.
- 307. Усач Т.** Голодомор 1932 - 33 років на Вінничині : (за матеріалами Немирівського району) // Берегиня. - К., 2008. - № 1. - С. 4-10.
- 308. Усманов Н.В.** Американская помощь голодающему населению Южного Урала в 1921-1923 годах // Отечественная история. - М., 2007. - № 5. - С. 127-138.
- 309. Федоренко Є.** Геноцид проти українського народу (у 75-тя Голодомору в Україні) // Рідна школа. - Нью Йорк, 2007. - №2 (147), травень. - С. 1-5.
- 310. Федорина Алла.** "Господи, ти сам імена їх знаєш" : Пам'ятники жертвам Голодомору відкрито на Сумщині // Україна молода. – 2007. – 27 лист .(№ 219). – 3.
- 311. Феоктистова О.** Сенатор с миссией : Рейнелл Андрейчук добилась принятия парламентом Канады резолюции о признании Голодомора 1932-1933 годов геноцидом украинского народа // Корреспондент. - К., 2005. - № 40 (179) .- С. 60-61.
- 312. Фещенко Р.** Потерянные миллионы : Если бы не Голодомор, репрессии и войны XX века, население современной Украины составило бы не менее 100 млн. человек // Корреспондент. - К., 2007. - № 44. - С. 82-84.
- 313. Філоненко С.** Хто забуває історію, той ризикує побачити її повторення...: [до 75-річчя Голодомору в Україні] / Світлана Філоненко // Віче. - К.,2008. - № 21.– С. 64-65.
- 314. Фірсель Н.** На руїнах ідеології, або Поділ у рік Глодомору : спогад старого киянина // Вітчизна. - 2002. - № 5-6. - С. 131-134.
- 315. Хелемендик-Кокот А.** Голод // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори [Текст]. - Запоріжжя, 2008. - Вип. 6. - С. 248-259.
- 316. Хижняк І.** Національний вимір у предумові виникнення Голодомору 1932-1933 років в Україні // Персонал. - 2003. - № 1. - С. 14-25.
- 317. Цвенгрош Г.** Роль греко-католицького єпископату галицької митрополії, українських центральних установ у Львові, д-ра Й.Л. Мовінкеля у внесенні справи Голодомору в Україні 1932-1933 рр. на порядок денний Ліги Націй // Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика. - Львів, 2001. - Вип. 21. - С. 296-306.
- 318. Червак Б.** Голодомор - геноцид. Що далі? // Українське слово. - 2006. - 6-12 грудня (№49). - С. 1, 2.
- 319. Червак Б.** Голодомор: між минулим і сьогоднішнім // Українське слово. – 2007 .- 31 жовт.-6 лист. (№ 50). - С. 1, 2.
- 320. Червак Б.** Голодомор як момент істини // Українське слово. - 2006. - 25лист.-5 груд (№ 48). - С. 1, 2.
- 321. Чеховська Л.** Українців мало бути вже 80 мільйонів: [Наслідки Голодомору 1932-1933 рр.] // Урядовий кур'єр - 2008.-13 листоп. (№ 213). – С. 5.

- 322. Чечель Л.** Розсекречена пам'ять: Президент України Віктор Ющенко вкотре закликає світову спільноту визнати Голодомор 1932-1933 років в Україні актом геноциду українського народу // Українське слово. - 2006. – 25 лист. -5 груд (№ 48). - С. 3, 4.
- 323. Чорнобривець Г.** Не забуду, доки житиму: (До Дня пам'яті жертв Голодомору та політичних репресій) // Запорізька правда. - 2004. - № 192(21630). - С.5.
- 324. Чорноморець М.** Мартиролог убієнних більшовиками голодом : ["Національна книга пам'яті жертв "Голодомору 1932-1933 років в Україні"] // Українське слово. - 2008. - 18 лист.-2 гр.(№ 48).– С. 3.
- 325. Шалівська З.** Жахливих спогадів роки : Голодомор 1932-33 років // Слово просвіти. - 2008. - 20-25 листоп. (№ 47).– С. 5.
- 326. Шаповал Ю.** Голод 1932-1933 років : Кремль і політичне керівництво УСРР // Пам'ять століть. - 2003. - № 3. - С. 22-50.
- 327. Шаповал Ю.** Голод 1932-1933 років : політичне керівництво УСРР і Кремль // Сучасність.- 2003.- № 6.- С.78-101
- 328. Шаповал Ю.** Голодомор 1932/1933: "втрата" та віднайдення // Дзеркало тижня. - 2006. - 18-24 листопада (№ 44). - С. 21.
- 329. Шаповал Юрій.** Значення нововіднайдених документів ДПУ-НКВС для глибшого розуміння голоду 1932-1933 років // Розсекречена пам'ять: Голодомор 1932-1933 років в Україні в документах ГПУ-НКВД / Упоряд.: С. Богунов, В. Василенко, С. Кокін, О. Стасюк, Ю. Шаповал. – К., 2007. – С. 45-62.
- 330. Шаповал Ю.** "Листи з Харкова": Правда про Голодомор очима італійських дипломатів // День. – 2007. 16 листоп. (№ 199). – С. 4-5.
- 331. Шаповал Ю.** Пролог трагедії голоду. 111 конференція КП(б)У. та її наслідки // Персонал. - 2002. - № 10. - С. 23-29.
- 332. Шаповал О.** Рани, які не лікуються часом...: Голодомор 1930-х років в українському селі // День. - 2006. - 17 березня (№ 43). - С. 8.
- 333. Шаргар Н.** Набат скорботи : голодомор 1932-1933 рр. в Україні // Історія та правознавство. - Харків,2008: Основа. - № 29.– С. 8-10.
- 334. Шляпников В.** Миколаївщина відкриває архіви: Факти про Голодомор на півдні стали основою не однієї книжки // День. - 2007. - 5 грудня (№212). - С. 6.
- 335. Шот М.** Два береги української долі: до 75-ї річниці Голодомору // Урядовий кур'єр. - 2008. -19 листопада (№ 217).– С. 17.
- 336. Шульга І.** 33 -й: голод : Неоплатний борг хліборобам... // Персонал. - 2002. - № 10. - С. 12-22.
- 337. Шулікін Дмитро.** Свічка пам'яті в нашому домі. До 75-х роковин Голодомору // Освіта України. – 2008. – 25 листоп.(90). – С. 1, 2.
- 338. Щербатюк В.** Голодомор 1932-1933 років - геноцид над українським народом // Визвольний шлях - 2003. - № 12. - С. 4-13.

- 339. Юхновський І.** Відповідь має бути достойною : українцям не варто очікувати розуміння наших проблем у колишніх метрополіях. Треба спочатку у власній країні знайти порозуміння : [Голодомор] // Сучасність. - 2008. - № 5-6. - С. 17-23.
- 340. Юхновський І.** Голодомор, Севастополь і НАТО // Сучасність. - 2008. - № 5-6. - С. 24-28
- 341. Ющенко В.А.** Голодомор : почути голос крізь мовчання // Голос України. – 2003. – 11 лютого.
- 342. Ющенко В.А.** Голодомор спрямовувався на викорінення національної автентичності українців // Віче. - 2003. - № 3. - С. 29.
- 343. Ющенко Катерина.** Не маємо права забути // Голод в Україні. Вибрані статті. – Луцьк, 2006. – С. 5-6.
- 344. Ющук І.** Кульмінація ненависті : Голодомор 1932-1933 років - геноцид українців // Слово просвіти. - 2008. - 20-25 листоп. (№ 47).– С. 2.
- 345. Яненко Зінаїда.** "За радянську роботу ніхто не позичить хліба..." // Слово Просвіти. – 2007. – 15 листоп.(№ 46). – С. 4.
- 346. Яхно О.** ...І все-таки це сталося!: Верховна Рада визнала Голодомор геноцидом // День.- 2006.- 29 листопада (№208). - С. 1.
- 347. Яценко А.** Висвітлення Голодомору 1932-1933 років в Україні на сторінках французької преси (за публікаціями "Діла") // Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика. - Львів, 2003. - Вип. 22 Ч.2. - С. 367-370.
- 348. Яценко А.** Голодомор 1932-1933 років в Україні як проблема "Le matin", "L'ordre", "Le Petit Marseillais" // Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика.- Львів, 2001. - Вип. 21. - С. 307-310
- 349. Яценко А.** Причини та наслідки Голодомору в Україні як акту геноциду (за матеріалами міжнародної комісії з розслідування голоду в Україні) // Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика.- Львів, 2006. - № 28. - С. 213-215.
- 350. Яценко А.** Сучасна українська наукова думка про голод 1932-1933 років в Україні // Вісник Львівського університету. Серія: Журналістика. - Львів, 2004. - Вип. 25.- С. 301-308.

Голодомор, репресії в Запорізькій області. Вшанування пам'яті жертв голодоморів та репресій в Запорізькій області

Етноцид більшовики застосовували першими з усіх тоталітарних режимів ХХ сторіччя. На підтвердження сказаного – дослівна цитата з советської преси:
"Страхіття голоду на Запоріжчині значно перевищує все те, що діялося на Волзі" (Правда. – 1922. - №8.); існує загроза , що "до 7 мільйонів самої дорогої людності України – хліборобів помре голодною смертю" (Український червоний хрест – голодним, 17-23 квітня 1922 р.)

Доценко Ростислав

Книги

1. **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – 320 с.
2. **Книга скорботи України** : Запорізька область/ Голов. ред. і упоряд. В.Л.Максимчук.- Запоріжжя: Обл. пошук.-вид. агентство "Книга пам'яті України", 2000. – 504 с.
3. **Матеріали Інформаційного бюлетеня "Мелітополь. Меморіал" №5-6** Мелітопольського добровільного історико-просвітницького товариства "Меморіал" про Голодомор 1932-1933 років // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 180-189.
4. **Список колгоспів**, що були занесені на "Чорні дошки" в 1932-1933 роках за невиконання планів хлібоздачі на сучасній території Запорізької області // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 308-312.
5. **Бондар В.О.** Хлібозаготівельні кризи кінця 1920-років та Голодомор 1932-1933 років в Україні і середня ланка партійно-радянської номенклатури (за документами Державного архіву Запорізької області) // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. –Бібліогр.: с. 65.
6. **Василенко І.В.** Щоб наші нащадки не забули і пам'ятали трагедію тридцятих років // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 196-203.
7. **Величко О.Г., Козлова І.В.** Фонди Державного архіву Запорізької області про Голодомор 1932-1933 років // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 203-208.
8. **Грицина О.В., Марченко Т.В.** Голодомор на Півдні України у 1932-1933 роках // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008 - С.65-80. – Бібліогр.: – с. 79-80.
9. **Гудзь В.В.** Голод 1932-1933 років у Мелітопольському районі як явище геноциду // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 80-87. – Бібліогр.: с. 96-97.
10. **Дикий М.А., Кіняєва В.М.** Дії карально-репресивних органів у Запорізькому регіоні під час Голодомору у 1932-1933 роках // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. –С. 97 -107. – Бібліогр.: с. 107.
11. **Ігнатуша О.О. , Ігнатуша Г.О.** Голодомор 1932-1933 років у селах на Запоріжжі // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко,

- О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008.- С. 127-135. – Бібліогр.: с.135.
12. **Лук'янчиков М.А.** Голодомор 1932-1933 років – Геноцид української нації // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 135-140. –Бібліогр.: с. 140.
  13. **Науменко Іван Якимович.** Важкий час правди : документально-публіцистичні розповіді про репресії на Запоріжжі. - Запоріжжя: Юрид. ін-т МВС України, 2001. – 158 с.
  14. **Олененко Л.В.** Голодне лихоліття 1932-1933 років на теренах сучасного Кам'янсько-Дніпровського району Запорізької області // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 150-157. – Бібліогр: с.157.
  15. **Повернені імена** : статті, нариси, короткі біографічні довідки (про реабілітовані жертви політичних репресій у Запорізькій області). Кн. 1. / Голов. Запорізької обл. ред. колегії В.І.Воловик.- К.: Вир, 1998.- 350с.- ("Реабілітовані історією").
  16. **Повернені імена** : Документи, короткі біографічні довідки (про реабілітовані жертви політичних репресій у Запорізькій області). Кн.2.- Запоріжжя: Дніпровський металург, 1999.- 350 с.
  17. **Реабілітовані історією** [Текст]: Запорізька область. Книга друга / гол.ред. П.П.Ребро.- Запоріжжя: Дніпровський металург, 2005.- 770 с.
  18. **Реабілітовані історією** [Текст] : Запорізька область. книга третя / гол.ред. П.П.Ребро. - Запоріжжя: Дніпровський металург, 2004.- 582 с.
  19. **Реабілітовані історією** [Текст]: Запорізька область. Книга третя / гол.ред. П.П.Ребро.- Запоріжжя: Дніпровський металург, 2006.- 720 с.
  20. **Тимофєєв В.М.** До історії появи "Неоголошеної війни" // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 231-234.
  21. **Спокута** : Альманах. № 1 / Гол. ред. П.П. Ребро. - Запоріжжя: Науково-ред. підрозділ з підгот. та випуску серії книг "Реабілітовані історією", 1999. – 166 с.- (Додаток до серії книг "Повернені імена").
  22. **Спокута** : Часопис обласної редакційної колегії з підготовки та випуску серії книг "Реабілітовані історією". №5 / Гол. ред. П.П. Ребро. - Запоріжжя: Науково-ред. підрозділ з підгот. та випуску серії книг "Реабілітовані історією", 2002. – 234 с. - (Додаток до серії книг "Реабілітовані історією"). - (Голов. спонсор - обл. держ. адмін. (голова - Є.Г. Карташов).
  23. **Спокута** : Альманах. № 6-7 / Гол. ред. П.П. Ребро. - Запоріжжя: Науково-ред. підрозділ з підгот. та випуску серії книг "Реабілітовані історією", 2007. – 422 с. - (Додаток до серії книг "Реабілітовані історією").

Зі змісту: **Рев'якін Степан.** Безмежний концтабір : (Задовго до Гітлера концтабори "винайшов" Ленін)- С. 6-11; **Голгофа запорізьких болгар** (як фабрикувалися справи на "ворогів народу"). –С. 15-56.; **Завжди брехали** (як

фабрикувалися справи на "ворогів народу).- С. 57-73.; **Мовою документів.** – С. 73-164.; **Москва сльозам не вірить:** Листи, скарги репресованих і членів їх родин, адресовані Й. Сталіну, В. Молотову, Л. Берії та іншим керівникам держави та НКВС. - С. 191-246.; **Трагічні долі.** – С. 297-344.; **Гіркі спогади.** – С. 349-362.

24. Спокута : Альманах. № 8-9 : Голодомори на Запоріжжі (1921-1922, 1932-1933, 1946-1947 рр.) : статті, документи, спогади / Гол. ред. П.П. Ребро. - Запоріжжя: Науково-ред. підрозділ з підгот. та випуску серії книг "Реабілітовані історією", 2008. – 519 с. - (Додаток до серії книг "Реабілітовані історією").

Зі змісту: **Ткаченко В.Г.** Трагедії, яких могло не бути. – С. 3-15.;

Бондар В.О Відновлення історичної правди. – С.15-26.; **Величко О.Г., Козлова І.В.** Засі найжорстокіших репресій. – С. 26-33.; **Бедак А.Н., Войнич І.Е., Волчек Н.М. и др.**

Голодомор 1932-1933 років був актом геноциду : (Визнання російських істориків).– С. 33-34.; **Жилінський В.** Лихо на Гуляйпіллі. – С. 35-36.; **Білоконь І., Жукова Л., Суржик В.**

Найсумніша сторінка історії нашого краю. – С. 37-39.; **Галуза Т., Мосьпан О.** У 1946-1947 роках від голоду пухли і вмирали запоріжці. – С. 39-41.; **Тараненко С.В.** До питання про голод 1946-1947 років. – С.41-44.; **Коростильов В.** Хрести на місцях поховання від голоду в 1932-1933 роках. – С. 48-49.; **Литовченко М.** Звинувачуємо! – С.49-53. **Мовою документів.** I. Голодомор, організований більшовицьким режимом (1921-1922 рр.).

-С. 54-170. II. Голодомор, організований сталінським режимом (1932-1933 рр.) – С.171-341.

III. Голодомор епохи перемігшого соціалізму (1946-1947 рр.).– С. 347-411.; **Спогади.**- С. 414-495.

Шевчук С.П. Голодомор 1932-1933 років в Царекостянтинівському

(Куйбишевському) районі // Наукові праці історичного факультету ЗНУ. – Запоріжжя, 2008.- Вип. XXII. – С.94-105.

Статті з періодичних видань (у зворотній хронології)

2008

грудень

25. Доценко Анна. Театральний "Реквієм" на Хортиці // Запорозька Січ. – 2008. – 02 грудня (№ 230). – С. 2.

26. Із віршами та свічками вшанували пам'ять // Запорозька Січ. – 2008. – 02 грудня (№ 230). – С.2. –(Цикл уроків історичної пам'яті з учнями ліцею № 62 та гімназії № 28).

листопад

27. Середа Віра. Щоб трагедія ніколи не повторилася // Запорізька правда. – 2008. – 29 лист. (№ 180). – С.2. – (Пройшов цикл уроків історичної пам'яті у бібліотечній системі для дорослих, присвячений голодному лихоліттю, що сталося 75 років тому).

28. Юрик Пилип. Біля нового пам'ятника цвістиме калина к символ невмирущості народу. Гірка пам'ять історії // Запорізька правда. – 2008. – 29 лист. (№ 180). – С.2.

29. Муха Олена. Довіку не забути : [Вшанування жертв Голодомору жителями Гуляйпілля] // Запорізька правда. – 2008. – 27 листоп.. – С. 2.

30. **Причиненко Костянтин.** Стали пам'ятником жорна із млина [Відкрито пам'ятний знак у Куйбишевому] // Запорізька правда. – 2008. – 27 листоп. (178-179). – С. 2.
31. **Запорожці помянули жертв Голодомора** // Суббота плюс. – 2008. – 27 ноябр. (№ 48). – С.4.
32. **Пам'ятник малолетнім жертвам Голодомора.** [Мелітопольський р-н, с. Вознесенка] // МИГ. – 2008. – 27 ноябр. – С.2. - (Жертвами Голодомора стали 575 малолетніх жителів Мелітопольського р-на)
33. **Левченко Ирина.** "Отголоски тоталитаризма мы не изживём десятилетия". Историк-краевед Валерий Тимофеев награжден орденом за исследование фактов Голодомора, но на церемонию награждения в Киев его не пригласили // ИЗ. Панорама. - 2008. – 27 ноябр. (№ 178). – С. 4.
34. **Голод Віталій.** Пам'ятник постав жалобною свічкою [У селі Жовтневе Токмацького району відкрили пам'ятний знак жертвам Голодомору] // Запорізька правда. – 2008. – 25 листоп. (№ 177). – С. 1.
35. **Дітям – жертвам Голодомору :** [у селищі Вознесенка Мелітопольського р-ну вшанували пам'ять дітей, які загинули від Голодомору у 1932-1933 роках] // Запорізька правда. – 2008. – 25 листоп. (№ 177). – С. 1.
36. **Юрик Пилип.** "І дивляться зорі з неба, немов замучених очі...". Гірка пам'ять історії // Запорізька правда. – 2008. – 25 листоп. (№ 177). – С. 1.
37. **Будилка Олександра.** Діти підтримали акцію "Незгасима свічка" // Запорозька Січ. – 2008. – 25 листоп. (№ 225). – С. 2.
38. **Запоріжжя запалило свічки в пам'ять про жертви Голодомору** // Запорозька Січ. – 2008. – 25 листоп. (№ 225). – С. 1.
39. **Петухов Віталій.** Віддали шану загиблим [22 листопада в Кам'янській виправній колонії №101 відбулись заходи до Дня пам'яті жертв Голодомору] // Запорозька Січ. – 2008. – 25 листоп. (№ 225). – С. 2.
40. **Кошкалда Ольга.** Тільки флаги шелестели. Запорожці вместе со всей страной почтили память жертв Голодомора // Индустриальное Запорожье. – 2008. – 25 ноябр. (№ 177). - С.1, 2.
41. **Левченко Михайло.** Немовлята і Голод-33 // Запорозька Січ. – 2008. – 22 листоп. (№ 224). – С. 4.
42. **Полешко Анастасія.** Запоріжці згадують Голодомор // Запорозька Січ. – 2008. – 22 листоп. (№224). – С.3.
43. **Прямі й опосередковані втрати від Голодомору 1932-33рр. – 4,6 мільйона людей** // Запорозька Січ. – 2008. – 22 листоп. (№ 224). – С. 3.
44. **Архівні матеріали розповідають...** // Запорізька правда. – 2008. – 22 листоп.(№176). – С. 2

45. **Запалімо свічки та вшануймо загиблих від Голодомору** // Запорізька правда. – 2008. – 22 листоп. (№176). – С. 1.
46. **Незабутній урок для шестикласників** (у Вільнянському районі) // Запорізька правда. – 2008. – 22 листоп. (№176). – С. 2.
47. **Цареконстантинівська справа.** Про книгу "Голодомор 1932-1933 років на території Куйбишевського району" // Запорізька правда. – 2008. – 22 листоп. (№176). – С. 2.
48. **Кошкалда Ольга.** История останется в граните. Еще один памятник Голодомора откроют в нашем городе // Индустриальное Запорожье. – 2008. – 22 ноября (№ 176).- С.1, 2.
49. **Левченко М.** Немовлята і Голод-33 / Михайло Левченко // Запорозька Січ - 2008. - 22 листоп. (№ 224).- С. 4.
50. **Левченко Ирина.** Они не дожили до юности. В селе Вознесенка установили памятник детям, погибшим от голода // Индустриальное Запорожье. – 2008. – 22 ноября (№ 176). - С.1, 2.
51. **Левченко Михаил.** "На доске нужно написать имена всех умерших младенцев". На улице Дзержинского появится еще один памятный знак // Индустриальное Запорожье. – 2008. – 22 ноябр. (№176). - С. 6.
52. **Френзель А.** Душа наизнанку: Музыканты ввели зал в особое состояние тихой грусти : [концерт-реквием памяти жертв Голодомора] // Индустриальное Запорожье - 2008. – 22ноября (№176).- С. 4.
53. **Зворигіна Н.** Не допустили приниження пам'яті : Мітинг-реквієм з вшанування пам'яті про Голодомор 1932-1933 років у Запоріжжі // Урядовий кур'єр. - 2008. - 21 листоп. (№219).- С. 17.
54. **Логанов Євген.** Вшановуємо пам'ять жертв Голодомору // Запорізька правда. – 2008. – 20 листоп. (№174-175). – С. 2.
55. **Московцева Віталіна.** Голод найперше косив дітей /// Запорізька правда. – 2008. – 20 листоп. (174-175). – С. 6.
56. **"Неугасимая свеча"** побывала в Запорожье // Суббота плюс. – 2008. – 20 ноябр. (№47). – С. 4.
57. **Вакханалия демократии :** [коммунисты пытались сорвать траурную церемонию по жертвам Голодомора] // МИГ. - 2008. – 20 ноября (№47).- С. 8.
58. **"33 хвилини"**: давайте замислимося // Запорізька правда. – 2008. – 20 листоп. (174-175). – С. 6.
59. **Платонова Лідія.** Живим, щоб пам'ятали. Сторінки історії: Голодомор на Гуляйпільщині // Запорізька правда. – 2008. – 20 листоп. (174-175). – С. 6.
60. **Сосницький Виктор.** Обнародованы 32 тысячи имен запорожцев, погибших в 1932-33 годах // Запорозька Січ. Перекур. – 2008. – 20 листоп. (№221-223). – С. 2.

- 61. Егорова Ирина.** "Это очень запоздалое извинение". В региональном томе Национальной книги памяти Голодомора – более 32 000 жителей Запорожской области // ИЗ. Панорама. – 2008. – 20 ноябр. (№174). – С. 2.
- 62. Страна, скорбя, замолчит на минутку** // ИЗ. Панорама. – 2008. – 20 ноябр. (№174). – С. 2.
- 63. Юрик Пилип.** Меценат Пилип Тараненко хоче, щоб трагедія тридцятих років ніколи не повторилася. (У Запоріжжі біля храму Святої Трійці завершують монтаж пам'ятника жертвам Голодомору 1932-1933 років за кошти П. Тараненка, батько якого помер від голоду 1933 р. // Запорізька правда. – 2008. – 18 листоп. (№173). – С.1.
- 64. Багнюк А.** Останній бій із правдою : нерви запорізьких комуністів dokonує світова криза - тому вони розстрожили виставку про Голодомор // Молодь України - 2008. - 18 листоп. (№217). – С. 13.
- 65. Трагедії Голодомору приурочено... :** (скорботні заходи у Вільнянську) // Запорозька Січ. – 2008. – 18 листоп. (№220). – С. 3.
- 66. Московцева Віталіна.** Мітинг-реквієм пам'яті жертв Голодомору. 200-кілограмову свічку у вигляді снопа пшениці запалили, щоб пом'янути жартв Голодомору [у Запоріжжі] // Запорізька правда. – 2008. – 15 лист. – С.3.
- 67. Сосницький Віктор.** Запоріжжя запалило "Незгасим свічку" пам'яті Голодомору // Запорозька Січ. – 2008. – 15 лист. (№219). – С. 1.
- 68. Кошкалда Ольга.** Голодомор засвистали. Запорожские коммунисты не дали почтить память погибшим от голода // Индустриальное Запорожье. – 2008. – 14 ноябр.- С.1, 2.
- 69. Левченко Ирина.** "Встает вопрос: как освещать в печати?" Про Голодомор – избегаая оценок: в книге акимовского автора Виктора Гнедашева только факты и воспоминания // Индустриальное Запорожье. – 2008. – 11 ноября. – С. 6.
- 70. Биков Артем.** Згадали кожного поіменно // Запорізька правда. – 2008. – 6 листоп. – С. 6.- (У Бердянському районі відбулась акція "33 хвилини" на вшанування пам'яті загиблих від Голодомору 1932-1933 років).
- 71. Закликають живих пам'ятати "Вічні сурми" Івана Сухаря** // Запорізька правда. – 2008. – 6 листоп. – С. 6. - (Жнива скорботи. У книжку "Вічні сурми" Івана Сухаря вміщені матеріали- свідчення людей, які пережили Голодомор 1932-1933 років).
- 72. Муха Олена.** Жалобна естафета // Запорізька правда. – 2008. – 6 листоп. – С. 6. – (Всеукраїнська акція "33 хвилини" пройшла біля Гуляйпільського Меморіалу Слави та Пам'ятного Знака жертвам Голодомору 1932-1933 років).
- 73. Проценко Григорій.** Я пережив це лихоліття // Запорізька правда. – 2008. – 6 листоп. – С. 6. - (Очима свідків).
- 74. Українська Голгофа:** долучись до минулого // Запорізька правда. – 2008. – 6 листоп. – С. 6. - (Виставка-реквієм у бібліотеці ЗОУНБ ім. Горького).

- 75. 33 хвилини.** Щоб пам'ятали. [У Запоріжжі триває Всеукраїнська акція "33 хвилини", яка проводиться за ініціативи Президента України Віктора Ющенка] // Запорізька правда. – 2008. – 25 жовтня. – С. 2.
- 76. "Холодний груп, ужас вокруг"** [В ноябре киевские власти намерены организовать экспозицию детских рисунков, посвященных Голодомору] // Наше время. Плюс. – 2008. – 23 октябр. (№430). – С. 1.
- 77. Олейник С.** Запорожский цирк стоит на кладбище : Новый выпуск альманаха "Спокута" – о трёх Голодоморах // Индустриальное Запорожье. Панорама. – 2008. – 02 октяб. (№146).– С. 4.

вересень

- 78. Цирюлик В., Чернігівський р-н.** Євлашова криниця [Люди вічно пам'ятатимуть Голодомор 1932-1933 років] // Запорізька правда. – 2008. - 11 вересня. – С. 6.
- 79. Чистякова Є., студ. ЗНТУ.** Головне нічого не забути : Діти Голодомору. За чотири снопи // Запорізька правда. – 2008. - 11 вересня. – С. 6.
- 80. Запорожье каждую субботу будут вспоминать жертв геноцида** // Портмоне. – 2008. - 9 сентября (№ 34). – С. 15.
- 81. Егорова И.** 33 минуты – в память о жертвах Голодомора. Запорожская область подключилась к всеукраинской акции, которую инициировал Виктор Ющенко // Индустриальное Запорожье. – 2008. – 9 сентября (№ 133). – С.3.
- 82. Згадали загиблих часів Голодомору** // Запорозька Січ. – 2008. – 9 вересня (№171). – С. 2.

серпень

- 83. Чуприна А.** Памятник жертвам Голодомора : Червоненко хотел как лучше... // МИГ.- 2008. - 21 августа (№ 34). - С. 13.

липень

- 84. Сучасна Україна і Голодомор – поняття не сумісні** [Всеукраїнська акція "Колосок пам'яті", присвячена 75-м роковинам Голодомору відбулася у Пологах та Веселівському районі] // Запорізька правда. – 2008. – 29 липня. – С. 2.

червень

- 85. Проходить акция памяти жертв Голодоморов и политических репрессий** // Запорозька Січ. Перекур. – 2008. - 19 июня. – С. 3.

травень

- 86. Запорожцы почтили память миллионов жертв комтеррора** // МИГ. – 2008. – 22 мая – С. 2.
- 87. Пам'ятаємо про Голодомор** // Запорізька правда. – 2008. – 8 травня. – С. 2.

88. Токмач Ю. "Ми звинувачуємо!" : Трагедія Голодомору // Запорозька Січ. – 2008. – 6 травня. – С. 2.

квітень

89. "Україна пам'ятає – світ визнає" : Міжнародний мистецький проект, присвячений вшануванню пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років // Запорізька правда. - 2008. – 24 квітня. – С. 3.

90. Свідки Голодомору – документи та очевидці : (виставка в обл. краєзнавчому музеї "Ми звинувачуємо! Голодомор 1932-1933 років – геноцид українського народу") // Запорізька правда. - 2008. – 24 квітня. – С. 3.

січень

91. Відгукніться свідки голодоморів // Запорізька правда. - 2008. - 22 січня (№ 10). - С. 3.

92. Пакета П.І. Згадує голод - і серце крається // Запорізька правда. - 2008. - 17 січня (№ 7-8). - С. 6.

93. Стрелец С. И. о. губернатора обещает содействие в изучении Голодомора // Запорозька Січ (Перекур). - 2008. - 17 січня (№ 9-11). - С. 3.

2007

94. До 75-річчя Голодомору 1932-1933 років : рядки документів // Запорізька правда.- 2007.- 17 листопада (№ 174).- С. 3.

95. Запоріжжя. . Запорізький міський голова. Про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932-1933 років в Україні: Розпорядження від 22.05.2007 №484р // Запорозька Січ. - 2007. - 16 червня (№ 112). - С. 6.

96. Как в Запорожье отметят День памяти жертв голодоморов // Индустриальное Запорожье. - 2007. - 23 ноября (№176). - С. 1.

97. Будилка Олександр. Наші діти мають знати історію народу // Запорозька Січ. – 2007. - 8 грудня. – С. 8.

98. Бабій Анатолій. Розквітне калина, зашумлять дуби: Садіння дерев на о. Хортиця на вшанування безневинно знищених, замордованих, що зазнали мученицької смерті співвітчизників // Запорозька Січ. – 2007. – 27 лист. (№ 232). – С. 1.

99. Биков Артем. ...І освятили хліб (Голодомор на Бердянщині) // Запорізька правда. – 2007. – 27 лист. (№ 179). – С. 1.

100. Вшанували пам'ять загиблих співвітчизників: Поминальний молебень по безневинних жертвах Голодомору 1932-1933 // Запорозька Січ. – 2007. – 27 лист. (№ 232). – С. 1.

101. Голод Віталій. В Ударнику нічого не забули В селі Ударник Токмацького району відкрито пам'ятник жертвам Голодомору, репресій та депортацій) // Запорізька правда. – 2007. – 27 лист. (№ 179). – С.1.

102. Голод Віталій. Новопрокопівка не забуває // Запорізька правда.- 2007. - 24 листопада (№ 178). - С. 4.

- 103. Голодомор. Як це було на Запоріжжі** // Суббота плюс. – 2007. – 29 ноября (№ 48). – С. 58. (Далі буде).
- 104. Гривцова О.** Книга про Голодомор іде до читачів / Олена Гривцова // Запорізька правда. - 2008. - 24 червня (№ 92). - С. 2.
- 105. Гривцова О.** Коли катом був голод: [Мелітопольський район] / Олена Гривцова // Запорізька правда. - 2008. - 24 червня (№ 92).
- 106. Егорова И.** Червоненко получил выговор за Голодомор. Он не согласен // Индустриальное Запорожье. - 2007. - 27 октября (№ 161). - С. 2.
- 107. Егорова И.** Во дворе СБУ будут искать колодец // Индустриальное Запорожье. - 2007. - 27 ноября. – С. 1.
- 108. Желнова Н.** Памятник объединения: (Памятник "Жертвам голода и сталинизма") // Индустриальное Запорожье. - 2007. - 30 ноября (№ 180). - С. 1, 2.
- 109. Желнова Наталья.** "С нами случилось бы то же самое..." // ИЗ. Панорама. – 2007. – 22 ноября (№ 175). - С. 7.
- 110. Желнова Наталья.** "Хлеба я не наелась до сих пор": Елена Гаврилюк боится вспоминать о голоде и молится, чтобы украинцы были сыты // Индустриальное Запорожье. - 2007. - 27 ноября. (№ 177). – С. 1, 3.
- 111. Желнова Наталья.** Чтобы выжить, еду отбирали у свиней // Индустриальное Запорожье. - 2007. - 27 ноября. (№177). – С. 7.
- 112. Жертвам Голодомору й політичних репресій присвячено** // Запорозька Січ. – 2007. – 13 лист. (№ 221. – С. 5.
- 113. Кліювка Ганна.** "Дивляться зорі з неба, немов замучених очі..." : Свічка пам'яті // Запорізька правда. – 2007. – 27 лист. (№ 179). – С. 1.
- 114. Кліювка Ганна.** Тут не ростиме трава забуття. Вшанування пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 в Запоріжжі // Запорізька правда. - 2007. - 24 листопад. (№ 178). - С. 1.
- 115. Короткевич Олег.** Жертвам 1932-1933 років (заходи) // Запорозька Січ. – 2007. – 1 грудня. – С. 1.
- 116. Кошкалда О.** Жертвам Голодомора установят отдельный памятник // Индустриальное Запорожье. - 2007. - 6 ноября (№166). - С. 3.
- 117. Кошкалда О.** Свечи зажгли не все. В Запорожье отметили День памяти жертв Голодомора // Индустриальное Запорожье. - 2007. - 27 ноября. – С. 1, 2.
- 118. Куц Людмила.** Хай стежки ростуть квітками, де ВОНИ ходили ...: Згадати поіменно безвинних жертв Голодомору (Чернігівський район) // Запорізька правда. – 2007. – 13 лист. (№171). – С. 4.
- 119. Левченко И.** Два колоска над курганом: Константиновцы увековечили память погибших в Голодоморе 30-х годов // Индустриальное Запорожье. - 2007. - 13 сентября (№ 135). - С. 6.

- 120. Левченко Михайло.** Матеріальна сила безпам'ятства. Відгомін події. (Про Голодомор 1933-го) // Запорозька Січ. – 2007. – 4 грудня. – С. 4.
- 121. Левченко Ирина.** "Это были не дрова..., а плотно сложенные трупы людей". В области первую книгу о Голодоморе написал мелитопольский историк – почти случайно // Индустриальное Запорожье. - 2007. - 27 ноября. – С. 3, 6.
- 122. Логанов Євген.** У Запоріжжі відкрили пам'ятник жертвам Голодомору та сталінських репресій // Запорізька правда. – 2007. – 1 грудня. – С. 1.
- 123. Москаленко В.** В Запорожье открыт памятник жертвам голода и сталинизма // МИГ. - 2007. - 6 декабря (№ 49). - С. 5.
- 124. Муляр Тетяна.** "Трагедія і біль мого народу" // Запорозька Січ. – 2007. – 1 грудня. – С. 1.
- 125. Муха Олена.** Жалоба об'єднала гуляйпільців // Запорізька правда. – 2007. – 27 лист. (№ 179). – С. 1.
- 126. Не забуваймо трагічної історії!** // Запорізька правда. - 2007. - 24 листоп(№ 231). - С. 1, 5,6.
- 127. Омельчук Євгенія** Святий мій мученику, батьку...(70 років з дня репресії директора Жмеринської МТС М.Ю. Савінського) // Запорізька правда. - 2007. - 24 листопада (№ 178). - С. 4.
- 128. Саїнський Анатолій.** У запоріжжі увічнено пам'ять про Голодомор // Запорозька Січ. – 2007. 1 грудня. – С. 1.
- 129. Спогади** очевидців Голодоморів 1921-1923рр., 1932-1933рр., 1947 ((Чернігівський район) // Запорізька правда. – 2007. – 13 лист. (№ 171). – С. 4.
- 130. Спокута [Текст]:** альманах обласної редакційної колегії з підготовки та випуску серії книг "Реабілітовані історією". №№ 6-7 / ред. кол. Фролов М.О.(голова) та ін.- Запоріжжя: НРП "Реабілітовані історією", 2007.- 423 с.
- 131. Таранчук Я.** На проспекте Ленина поставили крест : Памятник жертвам Голодомора и сталинизма сделали за деньги губернатора // Комсомольская правда. - 2007. – 30 нояб. - 6 дек.(№262). - С. 8.
- 132. Тим, хто каже, що голоду не було, я говорю:** " Не беріть гріха на душу!". Спогади про ті роки народної артистки України **Тетяни Мірошниченко** // Запорозька Січ. – 2007. – 20 лист. (№226). – С. 6.
- 133. Увічнення пам'яті жертв Голодомору** – питання нашої совісті (Із виступу губернатора Євгена Червоненка на засіданні колегії облдержадміністрації) // Запорозька Січ. – 2007. – 3 лист. (№215). – С. 3.
- 134. Чабан Микола.** Без хліба (свідчення селян Дніпропетровщини) // Запорізька правда. – 2007. – 8 листоп. – С. 5.
- 135. Шевченко В.** Вісім років ув'язнення за анекдот про Сталіна та пропаганду чесних виборів // Запорозька Січ. – 2007. – 20 лист. (№226). – С. 6.

- 136. Що робиться в області для увічнення жертв Голодомору // Запорозька Січ. – 2007. – 13 лист. (№221. – С. 5.**

2006

- 137. Живі свідки про голод.** Молочанський район Запорізької області [колишня вчителька Ю. Писарева розповідає про голод 1933р. у с. Молчанське)] // Голод в Україні. Вибрані статті / Упоряд. Н. Дюк. – Луцьк, 2006. – С. 117-118.
- 138. Платонова Л.** Царював голод : До 90-річчя "Запорізької правди" // Запорізька правда. - 2006. - 7 грудня (№184-185). - С. 3.
- 139. Сосницький В.** Запоріжці вшанували пам'ять жертв Голодомору // Запорозька Січ. - 2006. - 28 листопада (№ 236). - С. 2.

2005

- 140. Голод у Запорізькій області : Свідотства очевидців // Запорізька правда. - 2005. - 26 листоп. (№185). - С. 6.**
- 141. Полковенко Т.** Голод и море (Бердянський район, Запорожская обл. 1932-33 гг.) // Персонал.- К., 2005.- № 9. - С. 50-53. - Бібліогр.: 4 назв.

2003

- 142. Короткевич О.** Відзначено пошуковців (Переможці Всеукраїнського конкурсу науково-пошукових робіт "Голодомор 1932-1933 років. Україна пам'ятає) // Запорозька Січ. - 2008. - 5 лютого (№25). - С. 3
- 143. Лимар С.М.** Голод в Запоріжжі // **Злочин** / Упор. П. Кардаш. – Мельбурн-Австралія-Київ: Вид-во "Фортуна", 2003. - С. 147.
- 144. Сьогодні - День пам'яті жертв Голодомору та політичних репресій // Запорізька правда. - 2003. - №188. - С. 7.**

2002

- 145. Романовичов Л.** Голод почався із "закону про три колоски" // Запорозька Січ. - 2002. - № 172.- С. 5.

1999

- 146. Голод 1933 у селі Тарасівка, Пологівський р-н // Спокута: Альм. / Запоріж. обл. ред. колегія з підготов. та вип. серії книг "Реабілітовані історією". – Запоріжжя, 1999. - №1. – С. 110.**
- 147. З думою про спокуту // Спокута. - Запоріжжя, 1999. - №1 - С. 3-7. - (Додаток до серії книг "Повернені імена").**
- 148. Піддубний Ан.** Аркуш загального зошита : [с. Малинівка, Гуляйпільський р-н] // День. – 1999. – 13 лист. – С.6.

1998

149. Зубченко О. Запоріжжя : на захист державности України : [вшанування пам'яті жертв Голодомору] // Час. – 1998. – 13-20 листоп. – С. 5.

1996

150. "Оріхівська справа" : правда і вигадки // Історія України: Маловідомі імена, події, факти: [Зб. ст.]. - К., 1996. – С. 383-401.

1993

151. Азрельян П. Народная скорбь : [про мітинг-реквієм у Запоріжжі] // Индустр. Запорожье. – 1993. – 14 сент.

152. Голодомор з грифом "Совершенно секретно" : [В обл. краєзн. музеї відкрилася пересув. вист.] // Индустр. Запорожье. – 1993. – 11 сент.

153. До 60-річчя страшної дати : [звернення крайової орг. Руху до всіх мешканців запорізького краю] // Индустр. Запорожье. – 1993. – 7 верес.

154. Дубенко І. Про Голодомор в Україні : (в Запоріжжі відбулася науково-практ. конф., організована т-вом "Просвіта" за участю держ. ун-ту) // Запорозька Січ. – 1993. - 14 верес.

155. Жилінський В. Так, забути цього не можна: Гуляйпільський р-н // Запорізька правда. – 1993. – 30 лип.; Пологів. вісті. – 22 верес.

156. Забія Г. Голод- 33. Хто винен?: (Подем. нотатки) // Запорізька правда. – 1993. – 12 черв.

157. К печальному юбилею Голодомора : [готуються на Запоріжжі] // Индустриальное Запорожье. – 1993. – 30 апр.

158. Кліковка Г. Свічко, не згасни : (в обл. краєзн. музеї відкрилася вист. "Голод 1933 року на Запоріжжі") // Запорізька правда. – 1993. – 14 верес.

159. Как доби́ли крестья́нство : (подборка писем-воспоминаний запорожцев) // Запорозька Січ. – 1993. - 7 лип.

160. Лузан П. Страшний рік : (не забудьмо помянути 1933 р.) - Запорізька правда. – 1993. – 6 трав.

161. Миклашевский В. "Землю укрыли мы трупом холодным..." : [Запоріжжя] // Наш город. – 1993. – 31 авг.; 1, 2 сент.

162. Ніканоров В. Хто винен? // Запорізька правда. – 1993. – 13 серп.

163. Огнєв А. До трагічної дати : [підготовка та проведення в області заходів, пов'язаних з 60-ми роковинами Голодомору в Україні]. - Запорізька правда. – 1993. -13 трав.

164. Огнєв А. К дням памяти и скорби : [починає роботу обл. оргком. з підготовки й проведення в обл. 60-х роковин Голодомору в Україні] // Индустриальное Запорожье. – 1993. – 20 мая.

- 165. Огнєв А.** Память : [про підготовку до днів Скорботи й Пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 рр. на Україні і в обл.] // МИГ. – 1993. – 1993. – 24 апр. – С. 2.
- 166. Перепадя В.** Вони писала листа до С. Косіора і Г. Петровського // Запорозька Січ. – 1993. – 20 лип.
- 167. Перепадя В.** Вони писали листа товаришу Сталіну // Запорозька Січ. – 1993. – 7 лип.
- 168. Перепадя В.** Смерть без війни // Запорозька Січ. -1993. - 24 черв.
- 169. Пересувна виставка документів:** Обл. краєзн. музей // Запорозька Січ. – 1993. – 14 верес.
- 170. Попель М.** Не погасити б свічку пам'яті : подорож у морок 33-го // Запорізька правда. – 1993. – 9-11 верес.
- 171. Руднев А.** Голодомор : правда об ужасном преступлении // Запорозька Січ. – 1993. – 27 серп.
- 172. Стеблівський М.** Звинувачую! : [Лист мешканця м. Запоріжжя про злочинну діяльність КПРС] // Літ. Україна. – 1993. – 20 трав.
- 173. Струсь І.** В зеленім чаду // Запорізька правда. – 1993. – 18 трав.
- 174. Сухар І.** Було колись в Преображенці : (Оріхівський р-н) // Запорізька правда. – 1993. – 21 серп.
- 175. Тимофєєв В.** Пам'яті жертв Голодомору : [в с. Констянтинівка т-во "Меморіал" проводить День пам'яті жертв Голодомору] // Запорізька правда. – 1993. – 10 черв.
- 176. Штепа О.** Голод, створений людоморами : Гуляйпільський р-н // Шлях перемоги. – 1993. - № 33. – С. 6.
- 177. Штепа О.** Гуляйпільля у лещатах голоду // Шлях перемоги. – 1993. – 17 лип.
- 178. Штепа О.** Смерть у гуляйпільських селах // Запорозька Січ. – 1993. – 8 верес.
- 179. Якубчук Г.** Спомин // Запорізька правда. – 1993. – 1 лип.

1991

- 180. Морозюк В.** Голод : з подорожньо-докум. нотаток // Запорозька Січ. – 1991. – 24, 25 верес.

1990

- 181. Михайлюта О.** Несанкціоновані хрести, або Чому міськвиконком Гуляйполя побоявся нашого кореспондента: [Гуляйпіль. міськвиконком забороняє встановлювати хрести та увічнювати пам'ять тих, хто помер у роки Голодомору] // Молодь України. – 1990. – 9 груд.

1988

182. Михайлюта О. "Ніхто не зглянувся – ні бог, ні сільрада..." // Україна. – 1988. - № 42. – С.16-17.

183. Михайлюта О. Це було схоже на смерч... : Деякі сторінки з хроніки трагічного 1933-го // Комсомолець Запоріжжя. – 1988. – 23 лип.

Праці викладачів ЗНУ про ГОЛОДОМОРИ на Україні 1921-1922, 1932-1933, 1947 рр.

**Я пам'ятаю той Голодомор
На Україні в тридцять третім році.
Коли в селі партійці й комсомольці
Все до зернини вимели з комор!..**

**Косив людей повально смертний мор –
Опухлі спотикалися на кроці!..
Не знали ми, що у брехні й мороці
Московський Кремль спрямував терор!..**

**З рідні моєї баба Антоніна,
Діди Василь, Гордій зазнали тліна -
На цвинтарі у ями загребли!..**

**І я, дизентерійний, знаю нині,
Від Костомахи був на волосині:
Моїй матусі косу відтяли,
Як у лікарні рятувала сина!..**

Василь Маремпольський,

кандидат філологічних наук, доцент ЗНУ

1. **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – 320 с.

2. **Січова скарбниця**. Легенди та перекази Нижньої Наддніпряниці / Упор. Чабаненко В.А.- Запоріжжя: ЗДУ, 1999.- 491с.

3. **Спокута**: Альманах. №1 / Гол. ред. П.П. Ребро. - Запоріжжя: Науково-ред. підрозділ з підгот. та випуску серії книг "Реабілітовані історією", 1999.- 166с.- (Додаток до серії книг "Повернені імена").

Зі змісту: **Ткаченко В.** Під ударами двох тоталітарних режимів. – С. 8-31; **Кирилаш Л.** Як викорчувували "махновщину". – С.31-56; **Науменко І.** "Винним себе не визнаю..." : протокол допитів Р.М. Коцюбинського – молодшого сина видатного укр. письменника; **Піддубний А.** Він бачив пекло : 15 років радянських таборів запорізького журналіста М. Попеля. – С.65-73; **Попель М.** Марійчина свічка : оповідання-бувальщина. – С. 73-78; **Максимчук В.** Муки давніх років (про сім'ю "ворогів народу") – С. 93-99; **Ткаченко О.** Народжений у сорочці. – С. 99-106; **Щербатенко В.** Люди зникали безслідно. – С. 106-108; **Нечипуренко В.**"Я повернусь". – С. 108-111; **Ребро П.** Вірші з-за ґрат [про нашого земляка, колишнього в'язня ГУЛАГу Коваленко І.Л.]. – С.111-115; **Коваленко И.** За что?

: стихотворение. – С.115-118; **Вічний біль** : (спогади). – С.118-142; **Незвичайний пам'ятник жертвам репресій** : (Книга "Повернені імена" в оцінці читачів і преси). – С.143-154; **Чабаненко В.** Бувальщини. –С.156-164; **Що таке "тоталітаризм"?** – С.164-165.

4. **Спокута:** Часопис обласної редакційної колегії з підготовки та випуску серії книг "Реабілітовані історією". № 5 / Гол. ред. П.П. Ребро.- Запоріжжя: Науково-ред. підрозділ з підгот. та випуску серії книг "Реабілітовані історією", 2002.- 234с.- (Додаток до серії книг "Реабілітовані історією").- (Голов. спонсор-обл. держ. адмін. (голова-Є.Г.Карташов).
5. **Білівненко С.М.** Методика збирання усних свідчень з історії Голодомору 1932-1933 років // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 189-196.
6. **Воловик Віталій.** Оценка истории – односторонняя // Спокута.- Запоріжжя, 1999.- №1.- С. 149-150.- (Додаток до серії книг "Повернені імена").
7. **Горбач Н.В.** "Мовчить білий світ": тема голоду в повісті Євгена Гуцала "Голодомор" // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. –С.240-245.- Бібліогр.: с.245.
8. **Жердєва І.В.** Православна преса про Голодомор на українських землях у 1932-1933 роках // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 107-112. –Бібліогр.: с.112.
9. **Ігнатуша О.М.** Голодомор 1932-1933 рр. на Сумщині в системі антицерковної боротьби держави // Сумська старовина.- 2003.- №11-12.- С. 80-84.
10. **Ігнатуша О.М.** Разом з народом: церква в умовах Голодомору 1932-1933 років // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 112-127. – Бібліогр.: с.127.
11. **Ігнатуша О.** "Треба вдарити по ворогу!" // Запороз. Січ. – 1993. – 14 верес.
12. **Ігнатуша О., Тедєєв О.** Наша контрреволюція: "Волинка" як укр. нар. інструмент політ. боротьби : (Про розкуркулення селян. в обл.) // Запорозька Січ. – 1993. – 15 квіт.
13. **Капустян Г.Т.** Документи із фонду Сталіна про обставини великого голоду в Україні (1932-1933 рр. // Наукові праці історичного факультету Запорізького державного університету.- Запоріжжя, 2006.- Вип. XX.- С. 243-245.- Бібліогр.: 3 назви
14. **Кириченко В.М., Тимченко С.М.** Голодне повоєнне лихоліття : монографія / В.М.Кириченко, С.М.Тимченко. - Запоріжжя: Запорізький юрид. ін-т МВС України, 1996.- 119с.
15. **Косміна В.Г.** Методологічний аспект системного дослідження українського Голодомору // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 23-38.

16. **Куприянов И.Т.** Течение неотвратимо // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С.245-249.
17. **Маремпольський В.** Голодомор: [Вірш] // Кетяг калини: Поезії.- Запоріжжя, 1997.- С. 30.
18. **Марчук В.В.** Голод як фактор інституційного утвердження особистих підсобних господарств у радянській моделі соціально-економічних // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 140-144. – Бібліогр.: с. 144.
19. **Мільчев В.І., Іріюглу Ю.О.** "Учні історіх" Таврійських болгар як джерело дослідження Голодоморів 1932-1933 та 1946-1947 років // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 208-231.
20. **Мороко В.В.** Використання сучасними партіями України теми Голодомору 1932-1933 років у політичній боротьбі // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. –С. 173-181. – Бібліогр.: с. 179-181.
21. **Назаров Б.В.** Тема Голодомору в українській поезії і прозі // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С.251-258. – Бібліогр.: с. 258.
22. **Назарова Є.П.** Терор у діяльності загальноросійських політичних партій та організацій на початку ХХ століття (на матеріалах Півдня України) // Наукові праці історичного факультету ЗНУ. – Запоріжжя, 2008. – Вип. ХХІІ. – С. 38-47.
23. **Носик М.О.** Роль та місце органів державного та партійного контролю на Півдні України в Голодоморі 1932-1933 років // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. –С. 145-150. –Бібліогр.: – с. 50.
24. **Проценко О.А.** Велика народна трагедія 1933 року в художньому осмисленні українських письменників // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 258-263.
25. **Семиряк В.** Мовні засоби зображення Голодомору у спогадах "Місцями запорозькими" Яра Славутича // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори.[Текст]. - Запоріжжя, 2008. - Вип. 6. - С. 88-94.
26. **Семиряк В.Д.** Мовні засоби зображення Голодомору в спогадах "Місцями запорозьким" Яра Славутича // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 263-267. – Бібліогр.: с. 267.

27. **Стадніченко О.** "Пізнайте факти, й вони звільнять вас від пут олжі" : рец. на кн.: **Голодомор 1932-1933: запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – 320 с.
28. **Стадніченко О.** Пізнайте факти, й вони звільнять вас від пут олжі : [про наукову конференцію "Трагедія Голодомору 1932-1933 років на Запоріжжі"] // Запорозька Січ.- 2008. - 27 травня (№ 100). - С. 5.
29. **Стадніченко О.О.** Філософсько-алегорична візія Голодомору 1932-1933 років у прозі Тодося Осьмачки // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 267-277. – Бібліогр.: с. 277.
30. **Стасик М.В.** "Марія" Уласа Самчука – роман-документ про геноцид українського народу // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 278-283. – Бібліогр.: с. 283.
31. **Ткаченко В.Г.** Голодомори ХХ століття на теренах Запорізького краю // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С.51-59.
32. **Ткаченко Віктор.** Під ударами двох тоталітарних режимів (Запорізька область у 40-і - на початку 50-х років) // Спокута.- Запоріжжя, 1999.- №І. - С. 8-31.- (Додаток до серії книг "Повернені імена"). - Бібліогр.: 76 назв.
33. **Ткачук В.М.** Художнє моделювання Голоду 1932-1933 років у романі Василя Барки "Жовтий князь" // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 283-290. – Бібліогр.: с. 290.
34. **Турченко Ф.Г.** Новітня історія України. Ч.1. (1917-1945 рр.): [Підруч. для 10-го кл.серед. шк.]. – К.: Генеза, 1994. – 344 с.: ілюстр. - Голодомор – С. 225-228.
Те саме. – 2 вид., випр. та доп. – 1998. – 344 с. - Голодомор – С. 246-254.
35. **Турченко Ф.Г.** Новейшая история Украины: Учебник: Часть первая (1917-1945 годы) : [Учебн. для 10-го кл.серед. шк.]. - К.: Генеза, 1995. – 344 с. **Голодомор** – С. 225-227.
36. **Турченко Ф.Г.** Новітня історія України (1917-1993 рр.) : Навч. посібник: Вип.3: Україна в умовах боротьби за збереження державної незалежності (1920-1939 рр.). - Запоріжжя, 1993. - 91с.
37. **Турченко Федор.** Многие ученые называют... : (о генофонде нации). Компетентно // Индустриальное Запорожье.- 2007.- 24 ноября.(№177). – С. 3.
38. **Турченко Ф.Г.** Пізнаєм правду // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С.6-23.
39. **Тюркеджи Г.Г.** Голодомор 1932-1933 років: історіографія проблеми // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г.

Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 157-168. – Бібліогр.: с. 167-168.

40. **Хом'як Т.В.** "Життя, як воно є": художнє моделювання Голодомору 1932-1933 років // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 290- 300. – Бібліогр.: с. 300.
41. **Хом'як Т.В.** Голод на Півдні Україні у 1921-1922 рр. та його художня інтерпретація Валер'яном Підмогильним // Південна Україна ХХ ст. - Запоріжжя, 1998. - Вип.1(4).- С. 146-151.
42. **Чабаненко, Віктор.** Бувальщини // Спокута.- Запоріжжя, 1999. - №1 - С. 155-164. - (Додаток до серії книг "Повернені імена").
43. **Чабаненко В.А.** Голодомор // Січова скарбниця. Легенди та перекази Нижньої Наддніпрянщини / Упор. Чабаненко В.А.- Запоріжжя: ЗДУ, 1999. – С. 427-431.
44. **Чабаненко В.А.** Забирали все до зернинки. Відчай. Зі сльозами на очах. Віддячили : бувальщини // Січова скарбниця. Легенди та перекази Нижньої Наддніпрянщини / Упор. Чабаненко В.А.- Запоріжжя: ЗДУ, 1999. – С. 431- 434.
45. **Чабаненко В.А.** Правду казали діди // Січова скарбниця. Легенди та перекази Нижньої Наддніпрянщини / Упор. Чабаненко В.А. - Запоріжжя: ЗДУ, 1999. – С. 438.
46. **Чабаненко Віктор.** Там, де колись була розкіш – воля // Українська Атлантида. – Запоріжжя, 2006. – С. 212-258.
47. **Чабаненко В.А.** Хай воно не вертається // Січова скарбниця. Легенди та перекази Нижньої Наддніпрянщини / Упор. Чабаненко В.А.- Запоріжжя: ЗДУ, 1999. – С. 433--437.
48. **Чабаненко В.А.** Щоб не обірвалась нитка пам'яті // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 235- 239.
49. **Штейнле О.Ф.** Роль політичної еліти Радянської України у Голодоморах 1931-1933 та 1946-1947 років // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. –С. 168-173. – Бібліогр.: с. 172-173.
50. **Шугальова І.М.** Голод-геноцид 1932-1933 років в Україні: історико-правовий аспект // **Голодомор 1932-1933 : запорізький вимір** / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 38-51.

Народна трагедія в художній літературі.

Тема Голодомору в українській та зарубіжній літературі

1. **Багрянний І.** Сад Гетсиманський : Роман. – К.: Дніпро, 1992. – 528 с.
2. **Барка Василь.** Жовтий князь: Роман . – К.: Дніпро, 1991. – 266 с. – (Про великий Голодомор 1933 року).

3. **Барка Василь.** Рай : Роман. – Джерсі Сіті-Нью-Йорк: Видавництво "Свобода", 1953. - 309 с.
4. **Білокінь С.** Голодомор і становлення "соціалістичного реалізму" в мистецтві // Образотворче мистецтво. - 2003. - №2. – С .40-43.
5. **Білокінь С.** Голодомор і становлення соцреалізму як "творчого методу" // Сучасність.- 2003. - № 7-8. - С. 98-110.
6. **Бойченко В.** Крик трави : Вірші // Вітчизна. – 1988. - № 11. – С. 10-12.
7. **Бора Б.** 1933 : Голод : Вірші // Визвол. шлях. – 1958. – Кн.8. – С. 857-858; Кн.4. – С. 408-409.
8. **Бугаєвич І.** Кобзарська дума про голод // Народна творчість та етнографія. – 1990. - № 4. – С. 62-63.
9. **Бугаєвич І.** "Пухнуть люди, мруть-конають..." : [Народні частівки про Голодомор] // Укр. культура. – 1993. - № 5-6. – С. 2-3.
10. **Буяльський Б.** Про катів та їхні жертви : Роман-трагедія **М. Потупейка** "У лабетах смерті". - К: Дніпро, 1994. – 572 с.: Голодомор 1932-1933 рр.). // Вітчизна. – 1996. – № 11. – С. 138-139.
11. **Гай-Головко О.** "Їм дзвони не дзвонили" : Уривок з повісті // Літ. Україна. – 1993. – 16 верес (№37). – С. 3.
12. **Гамсун, Кнут.** Голод; Мистерии; Пан; Виктория : Романи. - Мн.: Маст. літ., 1989. - 528 с.
13. **Гапонова М.Н.** Голодомор 1932-1933 рр. в Україні та відображення його в українській літературі (українська література, історія) : [Конспект інтегрованого уроку в 11-му класі] // Інтегровані уроки з української мови та літератури. - Х., 2007. - С. 170-186
14. **Голод 1932-1933 років** у межах сілради : Спогади // Славутич Яр. Твори в 3-х томах. Т.2. – С. 271-282.
15. **Голодомор** в українській літературі на Заході // Славутич Яр. Твори в 3-х томах. Т.3. – С. 462-484.
16. **Гончар І.** Рідному народові : Вірш // Освіта. – 1993. – (Спецвипуск – підручник). - № 1 (черв.-липень). – С. 15.
17. **Гончар О.** Твори. В 7 т. Т. 4 Людина і зброя : Роман. – К.: Дніпро, 1987. – 589. Голодомор. – С. 104-105.
18. **Гринь Г.** Чорно-червона коса 33-го : [Нарис: Про Голодомор 1932-1933 рр. на Полтавщині] // Голос України. - 2003. - 5 лип. [№123]. - С. 7.
19. **Гроссман В.** Все течёт // Октябрь. – 1989. - №6. – С. 30-108.
20. **Гроссман В.** Убити голодом : розділ із повісті "Все тече" // Кур'єр Кривбасу. - Кривий Ріг, 2008. - № 7-8. - С. 374-386

21. **Гуцало Є.П.** Голодомор : Повість // Гуцало Є.П. Сльози божої матері : Повісті. – К.: Молодь, 1990. - С. 4-86.
22. **Гуцало Є.П.** Сльози божої матері : Повісті. – К.: Молодь, 1990. – 264 с.
23. **Гуцало Є.** Створимо книгу народної пам'яті // Літ. Україна. – 1988. – № 44 (10 лист.). – С. 7.
24. **Данько (Зверещак) Д.** Плач із того світу : [Вірш] // Шлях Перемоги. - 2003. - 19 берез. - Ч. 12. - С. 8.
25. **Дзюба І.** Література соціалістичного абсурду : (Твори українських радянських письменників 30-х років про індустріалізацію, колективізацію, розкуркулення, голод) // Сучасність. - 2003. - №1. - С. 88-112.
26. **Дімаров А.** В тіні Сталіна : Повісті. – К.: Дніпро, 1990. – 176 с.
27. **Добриденко М.** Хрущі над вишнями : (Оповідання). Жертвам Голодомору у 1932-1933 рр. присвячую // **Злочин** / Упор. П. Кардаш. – Мельбурн- Австралія-Київ: Вид-во "Фортуна", 2003. - С. 171-172.
28. **Дубина В.** Українська література і Голодомор 1933 року : Урок-дослідження 11 кл. // Українська література в загальноосвітній школі. - К., 2004. - № 11. - С. 31-34.
29. **Дяченко С.** Голод – 1933 // Україна. – 1989. - № 18. – С. 18-19.
30. **Загребельний П.** Тисячолітній Миколай : Роман: У 2 ч. – Харків, 2001. – Ч.1. Полювання на хлястики.
31. **Загребельний П.** Тисячолітній Миколай : Роман : У 2 ч. – Харків, 2001. – Ч. 2. : Залізні зуби.
32. **Зайвий О.** Голод. Трагедія : П'єса // Прапор. – 1989. - № 12. – С. 3-16.
33. **Зінченко Н.** Скорботна данина пам'яті : сценарій літературного вечора, присвяченого трагічним подіям Голодомору в Україні 1932 - 1933 років // Українська література в загальноосвітній школі. - 2008. - № 11.– С. 49-52.
34. **Іванисенко В.** Рятуймо наші душі! : [Висвітлення колгосп. періоду селян. історії в худож. літ.] // Київ. – 1989. - № 5. – С. 127-133.
35. **Ільєнко І.** У світі воскреслої правди : (Огляд літератури про Голодомор 1932-1933 рр. на Україні) // Уряд. кур'єр. – 1993. – № 15 (30 січ.). – С. 6.
36. **Кавуненко О.** "...І листя скрапує на листя, і завмира під сонцем тінь..." : Вірш // Освіта України. – 2002. - №94 (26 лстоп.). – С. 9.
37. **Кандиба О.** Голод і сучасна українська література // Дніпро. – 1994. - №2-4(Спецвипуск). – С. 145-151.
38. **Клен Ю.** Мандрівка до сонця : Поема // Клен Ю. Вибране. – К., 1991. – С. 80-84.
39. **Клен Ю.** Попіл імперій : Поетична епопея // Клен Ю. Вибране. – К., 1991. – С. 132-355.

40. **Клен Ю.** Прокляті роки : Автобіографічна поема // Клен Ю. Вибране. – К., 1991. – С. 109-124.
41. **Кондратюк К.** Урок пам'яті : (За творами **В. Барки** "Жовтий князь" та **У. Самчука** "Марія") // Освіта. – 2000. - № 13-14 (1-8 берез.). – С. 8-9.
42. **Корж О.** Із неопублікованого в періодиці : Поезії // Березіль. – 1994. - № 9-10. – С.13-22.
43. **Крикун О.** Остання колискова : Вірш // Українське слово. – 1993. – № 3 (29 січ.). – С. 4.
44. **Кудрявцев М.** Голод-33 в художній літературі // Слово і час. – 1993. № 10. – С. 68-73.
45. **Кудрявцев М.** Холокост-33 в художніх інтерпретаціях // Дивослово. – 1999. - № 9. – С. 7-9.
46. **Куліш М.** 97 : П'єса // Куліш М. Г. Твори У 2-х томах. Т.1 : П'єси. – К.: Дніпро, 1990. – С. 37-95.
47. **Куліш М.** Маклена Граса : Драма // Куліш М. Твори у 2-х томах. Т. 2.: П'єси, статті, виступи, документи, листи, спогади. – К. 1990. – С. 261-340.
48. **Лисивець А.** "Кажі про щасливе життя..." : Спогади про 1933 р. : [Докум. повість] // Вітчизна. – 1989 - № 5. – С.22-54.
49. **Листопад А.** Ні труни, ні хрестів...Вірш // Освіта. – 1993. – (Спецвипуск – підручник) – № 2). –С. 1
50. **Листопад А.** Спіте дітки, спіте любі...: Вірш // Українське Слово. – 1993. – № 3 (29 січ.) - С. 4.
51. **Любченко А.** (Любченко, Аркадій) Вибрані твори. - К: Смолоскип, 1999. - 515 с.
52. **Мак О.** (Мак, Ольга) З часів ежовщини: Спогади. - Мюнхен: Українське Видавництво, 1954.- 309 с.
53. **Мак О.** (Мак, Ольга) Каміння під косою: Повість.- 3-тє вид.- К.: Лелека, 2004.- 144 с.
54. **Маланюк Є.** Антимарія. А.Д. МСМXXXIII // Маланюк Є. Повернення : Поезії. Літературознавство. Публіцистика. Щоденники. Листи. – Львів : Світ, 2005. – С. 55.
55. **Маняк В.** Народові повертається історія, а історії – правда : (Роздуми над рукописом Книги-Меморіалу "33-ій: голод) // Літ. Україна. – 1989. – 27 лип. (№30). – С.6.
56. **Маркусь В.** Голод // Енцикл. українознавства. В 10 т. – Париж; Нью-Йорк, 1959. – С. 1050.
57. **Матвієнко Т.** Країні сліз, жорстокій і страшній : (Уривок з поеми) // Визвольний шлях. – 1963. – Кн. 8. – С. 856-858.
58. **Мацевич А.** Переднівок. 1933 : Повість // Жовтень. – 1988. - № 12. – С. 13-35.
59. **Міщенко Г.Д.** Трагічні уроки історії : [Літ.-муз. композ.] // Укр. мова і літ. в школі. – 1991. - № 7. – С. 78-81.

60. **Могильницька Г.** "Над білим янголом скорботи - незгасний духу смолоскип": [Сценарій вечора пам'яті жертв Голодомору 1032-1933 рр.] // Дивослово. - К., 2007. - № 11. - С. 22-29.
61. **Мотрич К.** Молитва за убієнних голодом // Освіта. -1993. – (Спецвипуск-підручник). - № 2 (липень). – С. 2.
62. **М'ястківський А.** Одеса-мама : Оповідання // Київ. – 1989. - №8. – С. 13-25.
63. **Ольжич О.** Голод і сучасна українська література // Ольжич О. Незнаному воякові. Заповідане живим. – К., 1994.
64. **Олтар скорботи :** Мартиролог укр. письменства : [Жертви царських репресій; жертви білого терору; жертви сталін. терору; жертви фашизму; жертви хрущовської відлиги"; жертви брежнєвських репресі й] // Літ. Україна. - № 11-12 (20 берез.). – С. 7.
65. **Онищенко І.** До бабусі: Оповідання (До 70-річчя Великого Голодомору) // Визвольний шлях. - 2003.- № 7. - С. 6-9.
66. **Онищенко І.** Останній сон: Оповідання : (До 70-річчя Великого Голодомору) // Визвольний шлях. - 2003. - № 7.- С. 3-6.
67. **Осьмачка Т.** На Ігоровім полі : Вірш // Осьмачка Т. Хто : Поезії. – К., 1995. – С. 58-61.
68. **Осьмачка Теодосій.** План до двору : Повість.– Торонто: Укр. Канадійського Легіону, 1951. – 184 с.
69. **Осьмачка Теодосій.** Поезії. Повісті : Старший боярин; Ротонда душогубців. – К., 2002.
70. **Павличко Д.** Панахида за померлими з голоду (1922, 1932, 1933, 1946 рр.) : Вірш // Голос України. – 1933. - № 170 (9 вересня). – С. 1.
71. **Панч П.** З щоденників. Рік–1993 : (Уривок з щоденника 1933-го **П. Панча** про голод на Україні) // Голос України. – 1991. – 4 лип. – С. 2-3.
72. **Панченко В.** Василий Гроссман. Голодная казнь // День. - 2007. - 23 листопада (№ 204). - С. 22-23.
73. **Пахаренко В.** Гарячий попіл // Березіль. – 1991. - №10. – С. 135-149.
74. **Пахаренко В.** Геноцид : Правда про голод на Україні 1933 // Жовтень. – 1989. - № 1. – С. 76-81; № 2. – С. 86-90.
75. **Пахльовська О.** Мати и антихрист : відлуння Голодомору в літературі // Урок української. - 2004. - № 1. - С. 36-38.
76. **Пахльовська О.** Мати и Антихрист : відлуння Голодомору в літературі // Слово Просвіти. – 2003. - 5-11 лист. – С. 4.
77. **Пилипенко Л.** Долина смерти : [Вірш] // Визвол. шлях. – Кн.4. - С. 409-410.

78. **Підмогильний В.** В епідемічному бараці // Підмогильний В. Оповідання. Повість. Романи / Вступ. ст., упоряд. і приміт. В.О.Мельника. – К.: Наукова думка, 1991. – С. 93-113.
79. **Підмогильний В.** З життя будинку : Оповідання // Підмогильний В. Оповідання. Повість. Романи / Вступ. ст., упоряд. і приміт. В.О.Мельника. – К., 1991. – С. 232-241.
80. **Підмогильний В.** Проблема хліба : Оповідання // Підмогильний В. Оповідання. Повість. Романи / Вступ. ст., упоряд. і приміт. В.О.Мельника. – К.: Наукова думка, 1991. – С. 122-131.
81. **Підмогильний В.** Син : Оповідання // Підмогильний В. Оповідання. Повість. Романи / Вступ. ст., упоряд. і приміт. В.О.Мельника. – К.: Наукова думка, 1991. – С. 138-156.
82. **Підмогильний В.** Собака : Оповідання // Підмогильний В. Оповідання. Повість. Романи / Вступ. ст., упоряд. і приміт. В.О.Мельника. – К.: Наукова думка, 1991. – С. 113-122.
83. **Потупейко М.М.** Ганя і Степанко; Жменька чорного насіння; Правда про голод на Україні 1933 р. : [Оповід.] // Жовтень. – 1989. - № 6. – С. 70-77.
84. **Прислів'я** та приказки про голод // Народна творчість а етнографія. – 1933. - № 5-6. – С. 37.
85. **Процюк С.** Голод 1933 року в радянській повісті // Сучасність. – 1981 - № 1. – С. 84-91.
86. **Проць Л.** Чи листя, чи вогонь? : [Вірші] // Дзвін. – 1994. - №5. – С.5-7. – Із змісту: Великдень-33.
87. **Рахманова В.** Запалимо свічку пам'яті : музично-літературна вистава (до 75 роковин пам'яті жертв Голодомору) // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. - К.,2008. - № 11.– С. 2-4.
88. **Роговий Ф.К.** Великі поминки : Роман // Вітчизна. -1990. - № 8. – С.20-82; № 9. – С. 31-108.
89. **Російський письменник Василь Гроссман** про Голодомор в Україні 1932-1933 років (уринок з роману "Все течет...") // **Голодомор 1932-1933** : запорізький вимір / Ред. кол.: Ф.Г. Турченко, В.А. Чабаненко, О.М., Ігнатуша, В.Г. Ткаченко, О.С. Тедєєв, О.О. Стадніченко. – Запоріжжя : Просвіта, 2008. – С. 300-307.
90. **Руденко М.** Содом : Вірш // Руденко М. Прозріння : Поезії. Поеми. – Балтимор-Торонто, 1978. – С. 127-130.
91. **Руденко М.** Хрест : Поема // Руденко М. Вибране : Вірші та поеми (1936-2002). – К.: Дніпро, 2004. – С. 719-736.
92. **Руденко М.** Хрест : Поема. – К., 1992.
93. **Руденко М.** (Руденко, Микола.) Хрест. Поема : Українською і англійською мовами / Передмова Івана Власенка. - К.: Смолоскип, 1996. - 62 с.
94. **Рябчук В.** Картопляники голодного року : [Новели] // Дзвін. - Львів, 2006. - № 1. - С. 94-97.

95. **Самійленко О.** Великий голод у творах радянських письменників // Сучасність. – 1989. - № 6. – С. 23-36.
96. **Самчук У.** (Самчук, Улас) Куди тече та річка: Ч.1-а.- 3-є вид.- Торонто, 1952.- 314 с.
97. **Самчук Улас.** Марія : Хроніка одного життя. – Львів: "Оріяна-Нова", 2004. – 175 с. - (Про примусову колективізацію та про Голодомор тридцять третього року).
98. **Ситник М.** Із циклу "Тридцять третій" : Вірші // Літ. Україна. – 1996. – 1 лют.- С.7. – Із змісту : Моє дитинство; 3 минулого; На кладовищі; Кобзар.
99. **Славутич Яр.** Голодомор в українській літературі Заходу // Слово і час. – 1991. - № 7.
100. **Славутич Яр.** Моя доба // Славутич Яр. Поезії та поеми. Повне видання (1937-2004). – Едмонтон: "Славутич", 2004. – С. 48-168.
101. **Сокіл В.** Народна проза про Голодомор : питання традиції // Народна творчість та етнографія. - К., 2007. - № 6. - С. 87-91. - Бібліогр.: 9 назв
102. **Сосора В.** Третя рота : Біограф. роман. – К.: Рад. письменник, 1988. – 356 с.
103. **Стаднюк І. Ф.** Люди не ангели : Роман. – К.: Дніпро, 1981. – 414 с.
104. **Стельмах М.** Чотири броди : Роман. – К.: Дніпро, 1989. – 608 с.
105. **Струсь І.** В зеленім чаду // Запоріж. правда. – 1993. – 18 трав.
106. **Сумароков П.** Спомин тридцять третього року : Вірші // Запоріж. правда. – 1993. – Зсерп.
107. **Тендряков В.Ф.** Хлеб для собаки : Рассказ // Новый мир. – 1988. - №3. – С. 18-30.
108. **Тимощук, Наталія Миколаївна** Антитоталітарний дискурс української прози ХХ століття : проблематика Голодомору та особливості її художньої реалізації : автореф. дис. ... канд. філолог. наук: 10.01.01.- К., 2006. - 16 с.
109. **Тимощук Н.** Тема Голодомору 1932-1933 рр. та її художня реалізація в романі "Жовтий князь" Василя Барки // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. - К., 2002. - Вип. 4.- С. 48-55.
110. **Тичина П.** "Голод", "Загупало в двері" : Поезії // Тичина П. Зібрання творів у 12 т. – К., 1983. - Т.І. – С. 181, 359.
111. **Тичина П.** "Чистила мати картоплю..." : [Уривки з поеми] // Тичина П. Зібрання творів у 12т. – К., 1983. - Т.І. – С. 524-527.
112. **Ткачук П.** Лиха година 1933-го; Голодна коляда; Слово з того світу : вірші // Освіта. – 1933. - № 30 (10 вересня). – С. 14.
113. **33-й в частушках** // Индустриальное Запорожье. – 2008. – 22 ноябр.(№176). - С. 8.
114. **Трубай В.** Павутина: [Проза] // Кур'єр Кривбасу. - 2005. - № 192, листопад. - С. 8-18

115. **Халус О.** Голодомор...: Вірш // Українське слово. - 2007. - 21-27 листопада (№47). - С. 6.
116. **Хандрос Б.** Мор : Документ. повість // Вітчизна. – 1990. - №8. – С. 108-126.
117. **Хандрос Б.** Смертныя листы // Юность. – 1990. - №12. – С. 53.
118. **Хелемендик-Кокот А.** Голод // Вісник Запорізького осередку вивчення української діаспори [Текст] / ред. В.А. Чабаненко та інші.. - Запоріжжя: ЗНУ, 2008. - Вип. 6. - С. 248-259.
119. **Хорошун Б.** Правда про голод 1932-1933 років. Кілька документів з книги // Наука і сусільство. - 1991. - № 6. – С. 8-9.
120. **Храплива-Щур Л.** Псалом померлих від голоду 1933 р. : вірш // Рідна школа. – 2003. – Р. XXXIX. – листоп. – Ч.3 (136). – С. 7.
121. **Цюпа І.** На крутих поворотах : Уривок з роману "Події 1929-30 років" // Літ. Україна. – 1989. – 18 трав.(№ 20). – С. 5. (Продовж. Поч. у № 18).
122. **Цюпа І.** Ненаситні жорна : (уривок з повісті про Голодомор 1933 року // Рад Україна. – 1990. – 29 лист. – (Закінч. Поч. у №№ за 21, 22, 24, 27, 28 листоп.).
123. **Чапленко В.** (Чапленко, Василь) Зойк : пам'яті мого батька: [Оповідання] // Рідна школа. - 2003. - №2. - С. 5-7.
124. **Чемерис В.** Ти чия, нічия? : невигадане оповідання // Літ. Україна. – 1998. – 18 червн. – С. 5.
125. **Чередниченко Д.** Брате, сестро, сину, доню... / **Мак Ольга** "Каміння під косою" : [Ця повість вперше вийшла в Канаді з нагоди 40-річчя Голодомору в Україні. Письменниця це все сама пережила. Повість визнана за найкращий твір для молоді з голодоморської тематики] // Літературна Україна. – 1996. –15 лют. (№ 7) – С. 7.
126. **Юхимович В.Л.** Тридцять третій : Симфонія-реквієм : [Вірш] // Освіта: Спецвип.- Підруч. – 1993. - №1. – С. 14.
127. **Якубівський В.** "Моя душа мільйонне поле битви" : Вірш // Слово Просвіти. – 2005. – № 22 (2-8 черв.). – С. 13.
128. **Яценко А.** Голодомор 1932-1933 рр. в усній народній творчості : (за матеріалами сучасної періодики). Нові терміни з означеної проблематики // Пам'ять століть. - 2004. - № 3-4. - С. 309-314.

Зміст

Книги про Голодомори та репресії в Україні	- 4
Сталінський геноцид в Україні	- 8
Українська діаспора про Голодомори та репресії в Україні	- 13
Голодомори (Статті з періодичних видань та збірників) –	15
Голодомор, репресії в Запорізькій області. Вшанування пам'яті жертв Голодоморів та репресій в Запорізькій області	- 36
Праці викладачів ЗНУ про ГОЛОДОМОРИ на Україні 1921-1922, 1932-1933, 1947 рр.	- 50
Народна трагедія в художній літературі. Тема Голодомору в українській та зарубіжній літературі -	56